מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

תאריך: טו' תמוז תשמ"
15 יולי 1984
מספר:

לכבי
מר ע. אוליאל
מזכיר ארגון מגדלי ירקות
המרכז החקלאי
שד' שאול המלך 8
ת ל - א ב י ב

א.נ.,

הנדון: שיווק ירקות מיהודה שומרון וחבל עזה לישראל

סימוכין: מכתבך מ-14.5.84

בפעם נוספת הינך פונה בכתב בנושא שבנדון למרות שציינת כי עדיף לקיים בירור ע"ניני בדיון משותף להבהרת הנושא.
היינו נמנעים מלענות גם הפעם, אולם לאחר שהתברר כי הטיעונים שהבאת הופרחו גם על ידינו, וע"י קמ"ט חקלאות יהודה ושומרון (ראה מכתבו לפרופ' פוהורילס המצ"ב) וע"י קמ"ט חקלאות חבל עזה, הננו נאלצים לחזור על דברינו הקודמים.

א. מכסות לגידול העגבניות בבקעת הירדן: אלה נקבעו בתאום עם מועצת הירקות, תוך הבטחה שיתאפשר גם שיווק מתואם של עגבניות מאזור זה לישראל אולם בפועל נמנע השווק שהובטח,נציין כי גידול זה הוא גידול מסורתי באזור הבקעה שהקפו הגיע בעבר לכ-11 אלף דונם ולאחר קביעת המכסות הצטמצם השטח ל-8500 דונם. גם היבולים שציינת מופרזים ביותר (ר"ב מכתב קמ"ט חקלאות יו"ש).

ב. לגבי טיעונך על גידול תפוא"ד בחבל עזה ההנו חוזרים על עמדתנו כי למרות ההרחבה שהיתה אין היצור המקומי עונה על דרישות הצריכה המקומית מה גם שהיה ביקוש ליצוא לחו"ל בעונה זו.

2 / . .

הקריה ת"ד 7011 תל-אביב 61070 טל' 211211 211314

ג. בהקשר לדו"ח השיווקי של עזה שהינך מסתמך עליו צר לי לציין כי נתת לו פרוש מוטעה שכן הטור של "שתילות" מתיחס גם לשטח מניב וגם לשטח צעיר ואין לו כל קשר עם "תחזית השיווקי" לחדש מאי שמובאת בלוח זה.

לסיכום הננו חוזרים על המובא במכתבינו הקודמים. חבל שהינך בונה את טעונך על נתונים חלקיים ובלתי מבוססים ומסיק מהם מסקנות מרחיקות לכת שאינן תואמות את המציאות.

בברכה,

ר. שטרנליכט

העתק: מר פ. גרופר, שר החקלאות
מר מ. דקל, סגן שר החקלאות
מר מ. בן-מאיר, מנכ"ל המשרד
פרופ' ש. פוהורילס, מתאם פעולות משרד החקלאות בשטחים.
מר ש. אסף, מזכ"ל המרכז החקלאי
מר ע. הדר, תנועת המושבים
מר י. צפריר, תנועת המושבים
מר ע. קלעגי, תנועת המושבים
מר י.ארצי, קמ"ט חקלאות יהודה ושומרון
מר חזן זכריה, קמ"ט חקלאות עזה (בפועל)
מר י. שמחוני, יו"ר מועצת הירקות
מר ש. עופר, מנכ"ל מועצת הירקות
מר י. אפרת, המרכז החקלאי
עו"ד דינאי, יועץ משפטי מועצת הירקות
מר י. גולדין, הרשות לתכנון

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
الادارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة
Civil Administration/Judea & Samaria

קמ"ט חקלאות
ضابط القيادة لشؤون الزراعة
Agriculture Officer

תאריך: 11.6.84
التاريخ:
מס: 13033/51
الرقم:

26-06-1984
תיק ____ מס'

אל: פרופ' פוהריל ס

הנדון: מכסות עגבניות בבקעה

לאחר עונת הירקות והנהגת מכסות לחקלאים מקומיים לראשונה נסכם כך:

א. המכסה היתה 8500 ד' בצוע 8700, וזאת ידענו ע"י סקר מפורט שעשינו בעונה לכל חלקה וחלקה.

ב. היבול הכללי הגיע לכ-40.000 טון. מזה שווק למזרח כ-20,000 טון. היתרה לשווק המקומי. נוסף לזה נשארו מאות טונות בשטח בגלל אי כדאיות הקטיף (באותם ימים).

ג. למרות שנקבעו המכסות וזאת בידיעת מועצת הירקות. אסרה המועצה כליל שווק עגבניות לישראל. מה שפגע קשות בפתוח התודעה של החקלאים בהסדר של מכסות.

1. שטח המזרע של עגבניות השנה היה קטן מדריעת שנים קודמות עקב הנהגת מכסות.

2. יבול מקסימלי בבקעה היה 5 טון ולא כפי שצוין במכתבך.

3. למרות ההצלחה החלקית בלבד בנושא המכסות יש לדעתינו לשוב ולהמשיך בקביעת מכסות גם לשנה הקרובה.
אולם הצלחת נושא המכסות ובסוסו מותנה באפשרות שווק לישראל בתאום עם המועצה לירקות.

4. מקווה לשתוף פעולה פורה יותר בשנה הקרובה.

בברכה

יורה ארצי
קמ"ט חקלאות

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

תאריך: 30.11.82

מספר:

א ל : מר ע. אוליאל
ארגון מגדלי ירקות

הנדון: תכנון ייצור הירקות ביהודה ושומרון
וחבל עזה

סימוכין: מכתבך לשר החקלאות מיום 17.11.82

בתשובה למכתבך שבסימוכין הנני לפרט את האמצעים הננקטים בתחום זה במגמה להגביר את התאום ביצור ובשווק.

1. בטווח הקצר:

- תערכנה פגישות קבועות (שבועיות, דו-שבועיות) בין קמ"ט החקלאות מיו"ש ועזה עם מנכ"ל מועצת הירקות לתאום תכנון המזרע והשיווק לישראל.
- נשלמות ההכנות המשפטיות להוצאת צו לקביעת מכסות יצור בגדולים המתחרים מאזורים אלה.
- נשלמות הכנות להקמת קרן משותפת (מגדלים, משרד הבטחון מועצת הירקות) לקליטת עודפי תוצרת.
- ינקטו צעדים להחמרת הפקוח בשווק התוצרת.

2. בטווח בינוני וארוך:

נבחנת רשימת גדולי ירקות אלטרנטיבים (בשתוף המחקר וההדרכה) - שיחליפו בחלקם את היעוד ואת הגדולים המסורתיים בעקר אלה המתחרים בישראל (עגבניות וחצילי חורף).

2 / . .

הקריה תי"ד 7011 תל-אביב 61070 טל' 03-259411

- נעשית תכנית לשנת 1985/6 במקביל לזו הנערכת לחקלאות הישראלית שתשים דגש על הגברת התאום ביצור והשווק של צורת החקלאית בין האזורים.

אנו מקווים כי נקיטת הצעדים שפורטו לעיל יתרמו בעתיד להקטנת לחצי שיווק על השוק הישראלי.

ב ב ר כ ה,

פרופ ש. פוהורילס

העתק: מר ש. ארליך, סגן ראש הממשלה ושר החקלאות
מר פ. גרופר, סגן השר
מר מ. דקל, סגן השר
מר בן-מאיר, מנכ"ל
גבי י. שחורי, יו"ר מועצת הירקות
מר ש. עופר, מ"מ מנכ"ל מועצת הירקות
מר ש. אסף, יו"ר המרכז החקלאי
מר י. אפרת, יו"ר אגף המשק המרכז החקלאי

[illegible]

מדינת ישראל
משרד החקלאות

29.10.82

אלי מר י. בקר
סגן השר
מצב אומר לקבוע
דיון בנושא ביום ש' 1.11.82

בברכה
מאת

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות, ההתישבות והכפר

חקריה, תל־אביב

מדינת ישראל
משרד החקלאות
הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

ח' אדר תשמ"ב
3.10.1982

הכוונת הייצור החקלאי בשטחים וקשרי הגומלין בסחר החקלאי עם ישראל(*)

א) נתונים חשוואתיים על חקלאות ישראל והשטחים :

1. הייצור החקלאי בשטחים מהווה כ-1/5 מהייצור החקלאי בישראל.כ-80% מקורם ביהודה ושומרון וכ-20% מחבל עזה .

2. מבנה הייצור החקלאי מאופיין בחלקם הגדול יותר של ענפי הצומח (כ-65% - 70% מהייצור) בהשוואה לישראל בה מהוים ענפי בעלי-חיים כ-40% מהייצור .

3. הייצור החקלאי בישראל ברמת אינטנסיביות גבוהה יותר כפי שבא לידי ביטוי בשימוש בתשומות הקנויות כ-45% מערך הייצור בישראל לעומת כ-17% חלקן של התשומות ביהודה ושומרון (בעיקרה חקלאות בעל) וכ-30% בחבל עזה.

4. הכוונת הייצור החקלאי - בישראל מבוססת התכוונה על תכנון מנחה מרכזי הנעזר בכלים מנהליים וכלכליים, בעוד שהכוונה הייצור בשטחים נעדר הכוונה מרכזית אולם הותאם בדרך כשלים לייצור החקלאי בישראל ולא מתחרה. באמצעות מערכת חדרכה ומחקר הנסענה על זו שבישראל לא ניתן עדוד לפתוח ענפים מתחרים בישראל ולא היתה הרחבה משעותית של גידולים רב-שנתיים (להוציא זיתים ביהודה ושומרון) העלאת רמת היבולים נבעה בעיקר מהתיקלות .
המדיניות החקלאית מאז 1967/8 כוונה לפתוח ענפי ייצור בעלי יתרון יחסי שבחלקם עתידי עבודה המשליכים לישראל (כולל דגנים, גידולי שדה שונים המתוים גם החליפי יבוא). לא פותחו ענפים סובסידיים ותוגבל פיתוח החדרים וענף בעלי-החיים(להוציא צאן ובקר לבשר)

5. יחסי הסחר החדדיים בין ישראל לשטחים מצביעים על חלות גבוהה של השטחים בישראל. בשנים האחרונות חל גידול בסחר החקלאי של השטחים בישראל כפי שבא לידי ביטוי בחלקו כתוצאת מחוזלת חלק מהיבוא ומהגדלת התמורה לחלק מהיצוא. החלפת יבוא מירדן ומארצות שמעבר לים הביאה להוזלת היבוא לשטחים גם מחסיבה שחלק מהיבוא מישראל הוא למעשה יבוא עקיף של סחורות מעבר לים ושבחלקו נהנה מהסיבסוד בישראל. הנתונים מצביעים על כי היצוא הכולל לישראל מהווה רק כ-1/3 מערך היבוא ממנה בזה היצוא החקלאי מהווה כמחצית מערך היבוא המקביל ממנה. (מתוך)היצוא החקלאי לישראל מהווים הירקות והפירות כ-70% .

6. מרבית התשומות הקנויות מקורן בישראל (כ-80%-90%) כולל גרעינים, מיכון רק חומרי-הדברה דשנים חמרי אריזה וכו') . השענות של מערכת הייצור בשטחים על השתית המערכת התומכת ביצור ובשווק החקלאי בישראל וניצול מקורות זולים יחסית של התשומות. היוו אחד מהגורמים שתרמו לפיתוח המואץ שחל באיזורים אלה.

7. הסחר החקלאי עם ישראל קיבל תפנית ב-1971 עם חסרת המחסומים בשווק לעם מסחר הצומח לגביהם נקבעו מכסות שווק בתיאום עם המועצות ייצור (בעיקר ענבים ,שזיפים וחמרים) . במועל שווקו כמויות גדולות יותר מחוסר יכולת הקיקות לחסום מעבר התוצרת לנוכח חוסר התנועה בין האיזורים. לעומת זאת מעבר סחורות מישראל לשטחים חופשי וללא כל הגבלה .

2 /..

(*) ערך : ר. שטרנליכט .

8. בצריכת מוצרים חקלאיים: ירקות ופירות מסוימים הזיתים וההדרים אין הייצור המקומי בשטחים מספק את הצריכה המקומית אותו נזקק להשלים מישראל במרבית מוצרי המזון (בנוסף למוצרי מזון כגון סוכר אורז ומוצרי מזון מעובדים אחרים) .

9. ייצור וסחר בפירות: מכלל ייצור הפירות בשטחים מהווים הענבים והשזיפים כ-90%. ייצור ההדרים המהווה כ-17% מהייצור בארץ מופנה מרביתו ליצוא דרך גשרי הירדן(80%) ובחלקו למערב אירופה , רק כמויות קטנות מופנות לתעשיה בארץ.

היקף ייצור ענבי המאכל בשטחים עולה במעט על הייצור המקביל בישראל(כ-45 עד 50 אלף טון) כמויות הענבים שמופנות לישראל מסתכמות ב-8 עד 10 אלף טון מהם כ-80% מופנים ליקבים. מאחר והשווק מתרכז בעונה קצרה קיים לחץ על השווקים בעיקר בשנות שפע.

ראוי לציין כי לא היתה הרחבה ניכרת בהיקף שטחי הענבים בשטחים.מאז 1967/8 ניטעו רק 10% מהיקף השטח הקיים. כמויות השזיפים המופנות לישראל מסתכמות ב-3000 טון לעומת ייצור של כ-13,000 טון שזיפים בישראל ובחלקם מופנים ליצוא.

10. הכוונת הייצור והשווק של פירות בשטחים , בטווח הקצר והארוך

טווח קצר: מאחר והשווק של המוצרים השונים מושפע מיחסי המחירים בשווקים השונים ובחלקו מוגבל ע"י מכסות שווק הנקבעות(בעיקר לענבים ושזיפים מהשטחים) במגמה לווסת את השווק. יצויין שמידת היעילות מותנית ברמת המיקוח.

צריך במקביל לדאוג לפיצוי המגדלים בשטחים בתקופות עודפים באמצעות . קרן משותפת למגדלים ולממשלת (המימון מהחקלאים בשטחים יהיה כנהוג בישראל) קרן זו תאפשר שבסוד יצוא למזרח ע"מ לחקל על השווק בישראל . מאחר וקביעת מכסות נמיעה יתנו תוצאות רק בטווח ארוך ולא המיידי לא יהיה באפשרותן לפתור את בעיות השווק בשנים הקרובות .

בטווח הארוך: לא מוצע להנהיג משטרים חכנון משותף וזהה לקיים בישראל. מחוסר אפשרות לאכיפתו וגם כתוצאה מהחשלכות השליליות העלולות לנבוע מהוצאת צוים נוספים .

יש לקחת בחשבון שלאזורים אלה אפיק שווק נוסף (דרך גשרי הירדן) אף שאינו יציב ביותר, עד היום מהווה יעד עיקרי להוצרת החקלאים בשטחים .

לאור זאת הפתרון המוצע גם לטווח הארוך במגמה למנוע לחץ על השוק המקומי בשנות שפע, יתבסס על הקמת קרן שהוצעה ' ואשר תשמש גם לשבפסד היצוא למזרח . בנוסף לכך רצוי לבחון עדוד להפנייה לעיבוד תעשייתי .

11. ענף הירקות - ראה בנפרד.

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

תאריך: 22.10.82

מספר:

חשש לעודפי ירקות מאזור יהודה ושומרון

בעקבות החשש להתגברות הקשיים בשווק ירקות מסוימים מאזור יהודה ושומרון לישראל, אנו בוחנים מספר אלטרנטיבות לטפול בנושא.

ברצוני לציין כי ענף הירקות באזור זה הינו ענף מרכזי בגדולי השלחין (כ-50% מהשטח בשלחין) חלקו ביצור החקלאי מגיע לכ-14% והוא מהווה כ-20% מהיצור הירקות בישראל.
בשנים האחרונות התרכזה התפתחות הענף בשני אזורים עקרים, בבקעה ששם, למרות הרחבת השטח שנבעה בעקר כתוצאה מיעול השמוש במים, נשמר הקף שטחי הגדולים העיקרים עגבניות וחצילים, חורף (שבעת אלפים דונם וחמשת אלפים דונם בהתאמה) ובאזור טול כרם שם הורחבו שטחי הגדולים החסרים עד לכ-350 דונם בעיקר מלפפונים בבתי-צמיחה.
שיווק התוצרת התנהל עד לאחרונה ללא קשיים מיוחדים, כשמדיניות המשרד ראתה בחיוב התפתחות הגידולים המסורתיים בעלי יתרון יחסי בבקעה (חצילים ועגבניות), תוך המנעות עד כמה שנתן מהפעלת אמצעים מנהליים (באמצעות צווים וכדי).
בשנתים האחרונות עם הרחבת שטחי גדולים אלה גם בישובים היהודיים בבקעה שהגיעו לכ-800 דונם חצילים ו-800 דונם עגבניות (המיועדים בעקר ליצוא) היינו עדים לקשיים בשווק גדולי חורף אלה.

נתוני השיווק של השנתים האחרונות מצביעים על סדירות שיווק חצילים (כ-150 טון עודפים לחדש שהם כ-5% מהיצור בחדשים מרץ-מאי) ועודפי עגבניות שהסתכמו בכמויות מועטות ב-1981 - כ-150 טון לחדש בחדשים מרץ-אפריל, לעומת זאת בשנת 1982 הגיעו העודפים שפונו מהשוק בחדשים אלה לכ-1100 טון לחדש ובנוסף להם הושמדו כ-10 אלפים טון במשקים (בחדש אפריל) יצויין כי בתקופה זו סגר המנהל האזרחי את גשרי הירדן למעבר תוצרת חקלאית.לפעולה זו ללא ספק היתה השפעה על השווק מאזור יהודה ושומרון לישראל בחדשים אלה (אף שבמאזן כולל בסחר של ישראל עם האזור הכמויות שוליות).

יצויין כי השווק לירדן, שהינו היעד המרכזי לשווק הירקות מאזור זה, אינו יציב (מסיבות פוליטיות) וגם פחות כדאי בגלל הוצאות שווק גבוהות, וכתוצאה יש העדפה לשווק בישראל, כל עוד המחירים בשוק הישראלי יעודדו זאת.

2 / . .

הקריה ת"ד 7011 תל-אביב 61070 טל' 03-259411

מכלול הבעיות נדונו בישיבת הנהלת הרשות לתכנון ומתוך מגמה להבטיח אספקה סדירה של ירקות בין שני אזורים תוך שמירה על עקרון של אי פגיעה בחקלאים, סוכמו ההצעות הבאות:

1. סגירת הגבולות בסחר הירקות בין שני האזורים (ע"י צו ו/או באמצעות מחסומים) אינה אפקטיבית בגלל חסר יעילותה.

2. יש לבחון הוזלת הוצאות השווק ביצוא לירדן (שמוש אריזות תחליפיות הקלת נהלי היצוא וכד') או לעודדה באמצעים אחרים.

3. זרוז הטפול בהקמת הקרן לקליטת עודפים (הוחל הטפול בהקמתה).

4. להגביר התאום בין האזור לישראל בתכנון וקביעת מכסות יצור ושווק.

5. לבחון סיוע למציאת שווקים חדשים מחוץ לשווקים המסורתיים של ישראל.

6. לבחון הקמת מפעל לעבוד תוצרת חקלאית.

מצ"ב סקירה על מצב ענף הירקות ביהודה ושומרון שהוכנה ע"י ר. שטרנליכט ום. לוי המצביעה על המגמות העיקריות בהתפתחות הענף בשנים האחרונות.

פרופ' שמואל פוהורילס

מנהל הרשות לתכנון

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

[illegible]

מאיר

מספר:

[illegible]

[illegible] נקי הירקות ביהודה ושומרון

[illegible] אל מקירה על שינוי הירקות יהודה-
ושומרון יחדיר רגע לריונים [illegible] ומאת, [illegible]
להתבטרות הקיים בשוק לישראל.

ב ב ר כ ה,

רפאל [illegible]

הקריה תל"ד 7011 תל-אביב 61070 טל' 03-259411

נדף 1046

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י

הרשות לתכנון ופתוח החקלאות בהתישבות ובכפר

14.10.1982

ענף הירקות ביהודה ושומרון

הוכן ע"י : ר. שטרנליכט וס. לוי

א. כ ל ל י

לאור הקשיים בשווק מספר גדולי ירקות בשנתיים האחרונות והחששות להתגברות קשיים אלה בעתיד ואיום לפגיעה במשק הירקות בישראל, מובאת בסקירה זו תאור התפתחות ענף הירקות ביהודה ושומרון בשנים האחרונות ויחסי הגומלין בין שני המשקים, במגמה לאתר פתרונות למנוע החרפת הבעיה.

ב. מסקנות והמלצות

1. ענף הירקות באיזור יהודה ושומרון הנו ענף מרכזי בגידולי שלחין. (מעל ל- 50% מהשטח המעובד).

2. תרומתו של ענף זה המהווה כ- 14% מהיצור החקלאי להכנסת החקלאים חשובה ובולטת יותר בשנים שכונות והסרוגיות בענף הזיתים.

3. ענף זה עבר בעשור האחרון תהליך של פתוח שאופין, באנטנסיפקציה של היצור, והרחבת שטחי שלחין תוך הגברת היעול בשטוש במים והחדרת זנים משופרים, שתרמו להכפלת התפוקה ליחידת שטח ומים.

4. למרות תהליך זה חלה ירידה מתונה בתפוקת היחסית של הענף בהשוואה לישראל (מ- 22% ל- 18% בשנים הנ"ל).

5. התפתחות הענף התרכזה בעיקר בשני אזורים :

1) הבקעה שבאו לידי בטוי באנטנסיפקציה והרחבת שטחי השלחין.

2) באיזור טול כרם. שאופיין במעבר לגידול ירקות חסויים בעיקר בבתי צמיחה.

6. שווק התוצרת עפ"י רוב התנהל ללא קשיים מיוחדים כתוצאה מהגידול המקביל בצריכה המקומית, וביצוא לירדן ולישראל.

7. בשווק עם ישראל, חלה הרחבה מתמדת של סחר בירקות, שנקבעה בעיקר מהעדפת יהודה ושומרון. רכישת ירקות מאיכות נחותה ומכירת תוצרת באיכות גבוהה יותר לישראל, בנוסף לזה קולס אור יו"ש כמות גדולה של ירקות מחבל עזה משקולים גיאוגרפיים, ובכך אפשר מתן פתרון הולם לתוצרת מאיכות הירודה.

8. יש להדגיש שהשוק הירדני אינו יציב וסכנה של בטול השוק מאימת עליו באופן מתמיד, חסר יציבות זו נובעת משקולים פוליטיים - העדפת ירדן את הייצור מקומי, לאחרונה ניכרת שם הרחבה נכרת בגידולי הירקות השונים.

9. בעיה נוספת בשווק לירדן, נעוצה בכראיות הכלכלית הנפגמת ע"י הוצאות שווק גבוהות כתוצאה משקולים בטחוניים, התמורה מתקבלת לעתים קרובות נמוכה יחסית לזו המתקבלת בישראל, תופעה זו מעודדת העדפת השוק בישראל.

10. יצויין כי בשנתיים האחרונות הובעו בישראל חששות לגבי אפשרות של פגיעה בחקלאות הישראלית בעקבות הגברת היצור ביהודה ושומרון בעיקר בגידולי חורף (עגבניות וחצילים) המרוכזים באזור הבקעה.

11. הקשות אלה עשויים להתפתח בשנים הבאות אם לא ימצו פתרונות שווק הולמים, ובפרט בגדולים הפסורתיים (עגבניות, הצילים) שאין למגדלים המקומיים באזור הבקעה גדולים תחליפיים.

12. לאור המשתמע מהאפור לעיל והנסיון הנצבר בפסח, לא מוצע לפעול לסגירת הגבולות בסחר הירקות בין שני האזורים בגלל הסר יעילותו. לחילופין מוצעים הפתרונות הבאים :-

א) עדוד היצוא למזרח ע"י הגדלת הרווחיות תוך צמצום הנכא ות השווק או מתן תמריצים לכסוי הפער.

ב) סיוע סכני וכלכלי במציאת שווקים חדשים מחוץ לשווקי הירקות הפסורתיים של ישראל.

ג) מציאת גדולי יצוא תחליפיים לגדולים הפסורתיים עתירי עבודה שלא מתחרים בישראל.

ד) הגברת התאום בין האזור לישראל בתכנון וקביעת מכסות יצור ושווק.

ה) לבחון הקמת מפעל לעבוד תוצרות ירקות לשווק לארצות ערב.

ג. ד י ו ן :

1. מקומו של ענף הירקות ביצור החקלאי

בעשור האחרון עבר ענף הירקות באזור יהודה ושומרון תהליך של פתוח והתגבשות. ערך היצור של ירקות שהסתכם בכ- 430 מיליון שקל המהווים כ- 14% מכלל היצור החקלאי וכ- 21% מהיצור בגידולים הצמחיים (בהשוואה ל- 10% ו- 15% בישראל בהתאמה).

בשנת 1981 הגיעה תפוקת הירקות ביו"ש לכ- 160 אלף טון לעומת 136 אלף טון ב- 1974 גידול כמות של 1.3% בממוצע שנתי. תפוקה זאת מהווה כ- 18.5% מתפוקת הירקות בישראל בהשוואה ל- 21% ב- 1974. בשנים אלה גדלה יצור הירקות בישראל ב- 6.3% בממוצע שנתי.

לוח (מס' 1) יצור ירקות ביהודה ושומרון ובישראל (מוצרים עקריים) בשנים תשל"ד, תש"מ ותשמ"א (באלפי טון)

הגידול / השנה	תשל"ד		תש"מ		תשמ"א	
	יו"ש	ישראל	יו"ש	ישראל	יו"ש	ישראל
תפו"א	9.6	147.9	6.7	171.7	10.4	196.2
עגבניות	47.0	189.9	45.6	255.2	49.6	283.3
מלפפונים	163.0	51.0	22.2	50.5	23.1	50.8
חצילים	11.2	22.3	17.3	25.0	22.3	27.6
קישואים	9.4	13.4	13.6	15.1	14.4	12.6
כרובית	11.0	6.6	9.3		10.1	
כרוב	7.1	20.9	3.5	26.2	4.2	35.3
בצל יבש	13.7	52.4	9.2	31.4	8.0	53.8
אחר	11.8	137.9	18.0	183.7	17.4	194.3
ס " ה	136.3	642.3	145.4	759.4	159.5	858.9

מקור : ה.ל.מ.ס.

2. מבנה ענף הירקות

ההסורות במבנה ענף הירקות מתרכזים בשנויים שחלו הן בהרכב הגדולים והן בשטות הגידול (בעל ושלחין).

5/..

בהיקף השטח הכולל של הירקות הסתמנה מגמה של ירידה בעשור האחרון שהסתכמה בכ- 7% (מ- 116 אלף דונם ב- 1974 ל- 108 אלף דונם ב- 1981) תהליך שלווה בתחלופה בין שטחי השלחין שגדלו ב- 11% (מ- 45 אלף דונם לכ- 50 אלף דונם בהתאמה) וירידה בשטחי הבעל (מ- 71 אלף דונם ל- 58 אלף דונם בהתאמה).

הגדול בתפוקות הירקות בשנים אלה הושפע יותר מאינטנסיפיקציה של הייצור מאשר בהתרחבות השטח הכולל של הירקות (בעל ושלחין).

אינטנסיפיקציה זו באה לידי ביטוי בעיקרה במעבר לשמוש בשיטות אגרוטכניות מודרניות מיכון ויעול השקיה וכן בשימוש בזנים עתירי יבול שנרכשו בישראל, אף שחלה עליה בשטחי השלחין ולא גדל השמוש במים. הגידול בשטחי השלחין התאפשר כתוצאה מיעול השמוש במים.

במספר גידולים כגון עגבניות נשמר היקף השטח בשלחין יציב (1981 לעומת 1974) כ- 9.0 - 8.5 אלף דונם. שטחי הבעל אצטמצמו לחצי 12 אלף דונם לעומת 25 אלף בשנים אלה בהתאמה ובמקביל עלו בכ- 40% שטחי עגבניות תחת פלסטיק. במלפפונים נשמר היקף השטח בשלחין, [illegible] ירידה מתונה בשטחי הבעל לעומת גדול השטחים תחת פלסטיק שהגיעו בשנים 1980 ו- 1981 ל- 2.6 ו- 2.3 אלף דונם בהתאם.

בחצילים חלה עליה מתונה בהיקף השטח בשלחין מלווה בתוספת של שטחים תחת פלסטיק.

לוח (מס' 2) התפלגות שטחי הירקות ביו"ש לפי גידולים בשנים 1974, 1980, 1981

(באלפי דונמים)

הגידול / בעל/שלחין	1974 שלחין	1974 בעל	1974 ס"ה	1980 שלחין	1980 בעל	1980 ס"ה	1981 שלחין	1981 בעל	1981 ס"ה
תפו"א	3.7	1.4	5.1	3.0	0.9	3.9	4.2	2.5	6.7
עגבניות	8.5	25.4	33.9	7.5	13.0	20.5	8.9	11.9	20.8
עגבניות פלסטיק	1.2	-	1.2	1.3	-	1.3	1.7	-	1.7
מלפפונים	6.7	6.5	13.2	6.3	5.6	11.9	7.0	5.6	12.6
מלפפונים פלסטיק	-	-	-	2.6	0.7	3.3	2.3	0.3	2.6
כרוב	2.5	-	2.5	1.8	-	1.8	1.7	-	1.7
כרובית	3.8	2.0	5.8	3.0	2.1	5.1	3.1	2.0	5.1
הצילים	4.5	-	4.5	4.4	-	4.4	5.0	-	5.0
" פלסטיק	-	-	-	0.07	-	0.07	0.2	-	0.2
קישואים	4.1	7.2	11.3	4.4	5.5	9.9	4.8	5.8	10.6
" פלסטיק	-	-	-	0.7	0.3	1.0	0.9	0.5	1.4
מלפל חריף	2.1	-	2.1	1.7	-	1.7	1.6	-	1.6
" " פלסטיק	-	-	-	0.04	-	0.04	0.03	-	0.03
שעועית	3.1	0.5	4.0	2.5	-	2.5	2.8	-	2.8
מלוכה	0.5	-	0.5	2.0	-	2.0	1.8	-	1.8
" פלסטיק	-	-	-	0.05	-	0.05	0.02	-	0.02
פול	1.5	0.5	2.1	2.2	0.3	2.5	1.8	0.4	2.2
בצל יבש	0.4	12.5	12.9	0.2	7.4	7.6	0.4	8.6	9.0
אחרים	2.0	15.0	17.0	1.4	14.6	16.0	1.6	20.4	22.0
ס ה " כ	45.0	71.0	116.0	45.0	50.0	95.0	50.0	58.0	108.0
מ ק ש ה									
מקשאות פתוח	-	4.5	4.5	-	9.0	9.0	1.0	17.0	18.0
מקשאות פלסטיק	-	-	-	2.1	4.8	6.9	1.8	11.0	18.8

על התפלגות שטחי הירקות לפי אזורים עקריים נתן לראות בלוח (מס' 3) חל שנוי מה במבנה הגידול על רקע צמצום שטח הירקות הכולל (כאמור הירידה היתה בשטחי הבעל) ירידה בולטת באזור שכם (לכמחצית) ורמאללה וכן בג'ינין שם היה מעבר לגדולי מטעים ולעומתם עליה נכרת בשטחי השלחין באזור הבקעה שהג'ע לכ- 26 אלף דונם ב- 1981 לעומת כ- 15 אלף בשנת 1974.

7/..

ראוי לציין כי לעומת קיומן של תנודות בשטחי הבעל באזורים שונים שנבעו משנות בצורת או שנים טוב חל גידול יציב בשטחי השלחין שהתרכז בעיקר באזור הבקעה שם אפקט יעול הסמוס בכים היה הגדול ביותר שאפשר הרחבת שטחים בהשוואה לשטות ההשקיה הבזבזנית שהיו נהוגות בעבר.

לוח (מס' 3) התפלגות שטחי הירקות, הבעל והשלחין ביהודה ושומרון לפי אזורים בשנים 1974, 1980 ו- 1981

(באלפי דונם)

האיזור / השנה	1981 שלחין	1981 בעל	1981 סה"כ	1980 שלחין	1980 בעל	1980 סה"כ	1974 שלחין	1974 בעל	1974 סה"כ
ג'נין	7.2	13.4	20.6	6.2	13.6	19.6	9.6	15.2	24.8
שכם	1.6	3.3	4.9	1.3	6.0	7.3	2.1	11.7	13.8
טול כרם	13.1	9.0	22.1	13.5	6.8	20.0	16.2	6.5	22.7
יריחו	25.8	-	25.8	23.0	-	23.0	15.0	-	15.0
חברון	0.9	19.0	19.9	0.7	13.5	14.0	0.9	16.0	16.9
רמאללה	1.2	13.0	14.2	1.3	10.5	11.5	1.2	21.2	22.4
ס ה " כ	49.8	57.7	107.5	45.0	50.4	95.4	45.0	70.6	115.6

מקור : משרד החקלאות יהודה ושומרון.

ראוי לציין כי באזור הבקעה מתרכזים כ- 3/4 משטחי העגבניות בשלחין של יהודה ושומרון וגדולי החצילים המהווה באזור זה כ- 2/3 מכלל שטחי החצילים באזור, רכוז זה בא על רקע היתרון היחסי בגדולי חורף של אזור הבקעה שבעונה זו אין גידולים אלטרנטיביים.

להלן פרוט על התפלגות שטחי הגדולים באזור הבקעה בשנים 1974, 1979 - 1981 :

לוח (מס' 4) שטחי הירקות בבקעה לפי גדולים בשנים 1979 - 1981

(באלפי דונם)

הגדול	1981	1980	1979	1974
תפו"א	0.1	0.1	0.1	0.1
עגבניות פתוח	6.9	6.7	6.8	5.3
" פלסטיק	1.2	0.8	0.8	-
מלפפונים פתוח	3.9	3.2	3.2	1.3
" פלסטיק	0.2	0.3	0.2	-
כרוב	0.1	0.1	0.1	0.1
כרובית	0.7	0.6	0.5	
חצילים פתוח	2.8	2.7	2.7	2.4
קישואים פתוח	3.0	2.9	2.9	2.0
" פלסטיק	0.6	0.5	0.9	-
פלפל חריף פתוח	1.0	1.1	1.1	1.0
" " פלסטיק	-	-	0.1	-
שעועית פתוח	1.1	0.8	1.3	0.5
בצל יבש	0.3	0.2	0.4	0.2
פול	1.5	2.0	2.3	(1.5)
מלונים	1.0	0.8	1.2	(0.6)
אחרים	1.1	0.7	1.0	0.5
ס ה " כ	25.8	23.5	25.5	15.0

מקור : משרד החקלאות יהודה ושומרון.

פתוח גדולים חסויים

בעיקר באזור סגל כרם וג'נין (במקצת) האנטנסיפיקציה (התבטאה) במעבר לגידולים חסויים, שהתרכזה (ירדן - תמרים)

בשנת 1982 הגיעו שטחי הירקות בחממות ל- 350 דונם ומנהרות ל- 230 דונם (הגידול בעיקרי כ- 90% מלפפונים) לעומת 2 דונם בלבד בשנת 1976 וצפוי עד שנת 1985 יוכפל השטח בחממות.

תאוצה זאת נובעת מ- 2 סיבות עקריות :-

1) המחיר הגבוה של המים אילץ את החקלאים לעבור לגדולים עתירי יבול ליחידת מים.

2) המחיר הזול של ציוד החממות המשומש שנקנה בישראל היה תמריץ להרחבת השטחים.

לוח (מס' 5) התפתחות שטחי בתי צמיחה ומנהרות בשנים 1976 - 1982
ותחזית לשנת 1985 (בדונם)

הגידול	1976		1977		1978		1979		1980		1981		1982		תחזית 1985	
	ח (*)	מ (**)	ח	מ	ח	מ	ח	מ	ח	מ	ח	מ	ח	מ	ח	מ
מלפפונים	-	-	2	-	22	-	67	42	116	70	230	170	323	188	560	195
עגבניות	-	-	-	-	-	-	2	5	2	22	5	18	15	20		
פלפל	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	6	2	2		
שעועית	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	2	3	90	
פלונים	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	6	8	5		
חצילים	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2		
ס ה "כ	2	-	4	-	23	-	69	49	121	92	237	200	350	220	650	250

מקור : משרד החקלאות יו"ש

* ח - חממות

** מ- מנהרות

יצויין כי מרבית החממות ובתי הרשת מתרכזים בגדול מלפפונים, שבשנים הראשונות יועדו ליצוא למזרח אולם בשנתיים האחרונות חואם היצוא ליעד זה עקב פיתוח מואץ של שטחי מלפפונים בירדן וקבלת מחירים גבוהים בשוק הישראלי שהטו את הסחר ליעד זה. בעתיד צפוי שמרבית גידול המלפפונים יופנה לישראל כל עוד רמת המחירים תשאר גבוהה.

ל. יעדי הייצור

בד בבד עם התרחבות ביצור הירקות חלה גם עליה בצריכה וביצוא. יצויין כי הצריכה לנפש הנה גבוהה ביותר (בכ- 40% גבוהה בהשואה לישראל). הצריכה זו מקיפה כ- 85% של היצור המקומי ואילו היצוא מופנית ליצוא בעיקר למזרח ... לישראל (כולל ירושלים המזרחית ראה לוחות (6 ו- 7) שלהלן.

לוח (מס' 6) מקורות ויעדים של ירקות באזור יהודה ושומרון .לנים שונות (אלפי טון)

השנה	מקור			יעד			
	יצור	יבוא מישראל	עזה	צריכה עצמית	יצוא לישראל	יצוא לעזה	יצוא לירדן
1981	160	24	19	135	58	1.0	19
1980	145	25	12	126	45	0.2	11
1978	156	25	11	142	36	0.5	13
1974	137	14	3	113	37	1.5	3
1971	85	18	3	88	10	-	7

מקור : ה.ל.מ.ס.

לוח (מס' 7) מקור ויעד של ירקות עקריים ביהודה ושומרון בשנת 1981 (באלפי טון)

	מקור			יעד			
	יצור	יבוא מישראל	עזה	צריכה עצמית	יצוא לישראל	יצוא לעזה	יצוא לירדן
תפו"א	10.4	4.5	1.8	14.0	1.0	-	1.7
עגבניות	50.0	10.0	6.3	41.0	15.0	-	10.0
מלפפונים	23.1	2.9	3.9	17.0	9.0	-	4.0
חצילים	22.3	0.5	1.3	8.0	10.0	-	6.0
קישואים	14.4	0.3	0.4	8.5	6.5	-	0.2
כצל יבש	8.0	2.2	-	7.5	1.1	-	1.6
אחרים	17.4	1.7	2.0	11.2	1.2	-	8.7

מקור : ה.ל.מ.ס.

מדינת ישראל
משרד החקלאות
הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות, ההתישבות והכפר

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

ייצור וצריכת מוצרי חקלאות ביהודה ושומרון וחבל עזה - בהשוואה לישראל*

1. כ ל ל י

על רקע הקשיים שהתעוררו לאחרונה בשיווק הפירות מיהודה ושומרון וחבל עזה לנוכח היבולים המבורכים שהיו השנה בעיקר בשזיפים וענבים, הובלט השוני בתנאי הייצור והכוונתו באזורים השונים והשלכותיו לקשרי הסחר בין השטחים לישראל.

בהבדל מפתרונות שהונהגו בשנים האחרונות במטרה להתגבר על מצב זה, הציע מנכ"ל המשרד לבחון הנהגת תכנון משותף וזהה לאזורים יהודה ושומרון וחבל עזה כפי שנהוג בישראל.

בסקירה שלהלן מובאים נתונים השוואתיים לאזורים השונים בתחום הייצור החקלאי והרכבו, בתחום הסחר וצריכת מוצרי חקלאות. סקירה זו הוכנה בשתוף עם מ. לוי מיהודה ושומרון וח. זכריה מחבל עזה, הוכנה כחומר רקע לבחינת המדיניות שהוצעה לעיל.

עפ"י הנתונים שיובאו בהמשך, מסתבר שסגירה חד-צדדית בשיווק המוצרת אינה-מ.לה לאור קשרי הסחר ההדוקים והתלות ההדדית ביניהם, עקב השוני בפבנה הכלכלי של המשקים.

כן יצויין כי החלת תכנון משותף באזורים אלה בדומה לישראל יחייב הקצאת מכסות באזורים אלה גם בענפים שעד כה לא פותחו בהם (כגון פרחים, סובטרופים, קליפים, ביצים וחלב) וידרוש הבטחת מימון וסבסוד בהתאם, וזאת בנוסף לקשיים שיהיו כרוכים באכיפת המכסות והצורך בהוצאת צוים והקמת מנגנון פקוח מיוחד לגבי יצרנים שאינם מורגלים בכך.

קשיי השיווק שהתעוררו הנם כאמור בעיקר בענפים רב-שנתיים (ענבים ושזיפים) הגדלים ביהודה ושומרון וחבל עזה בבעל. יבוא מסוים ממוצרים אלה לישראל מעמיד לרשות החקלאות הישראלית כמויות מים גדולות יותר לפתוח ענפי חקלאות אחרים.

---

* ערך ר. שטרנליכט.

2/..

2. **ר ק ע:**

ערך הייצור החקלאי בשטחים המגיע לכדי 1/5 מערך הייצור החקלאי בישראל הסתכם בשנת תש"מ בכ-2.1 מיליארד שקל, כ-80% ממנו יוצרו ביהודה ושומרון וכ-20% בתחל עזה (בהשוואה ל-76% ו-24% בשנת תשל"ט, בהתאמה).

מאז 1967/8 כוונה המדיניות החקלאית בשטחים לפיתוח ענפי ייצור בעלי יתרון יחסי, בחלקם עתירי עבודה, המשלימים לישראל כגון דגנים, גידולי שדה שונים המהווים גם תחליפי יבוא וענפי יצוא בתאום עם ישראל, כגון ירקות מחוץ לעונה, תות שדה בעזה וכד'.

יצויין, שלא ניתן עידוד לפיתוח ענפים מתחרים בישראל שבחלקם גם עתירי הון וכדוגמא לכך לא פותחו ענף הפרחים והסובטרופים והוגבל פיתוח ההדרים וענף בעלי חיים (להוציא צאן ובקר לבשר).

<u>יודגש</u>, שלא היתה הרחבה משמעותית בהיקף שטחי הגידולים <u>הרב-שנתיים</u> בשני האזורים (להוציא הרחבת הזיתים ביהודה ושומרון), והעלאת רמת היבולים נבעה משיפור העיבודים וייעולם. בגידולים הח"-שנתיים הורחבו שטחי השלחין <u>ללא הגדלה כל שהיא במקורות המים</u>.

3. **נתונים השוואתיים:**

א. <u>יחסי ייצור</u> - ישראל והשטחים:

כפי שניתן לראות בלוח מס' 1, מהווה הייצור החקלאי בממוצע ל-3 השנים האחרונות כ-21%, והיה גבוה יחסית בשנת תשמ" - לאור שנת יבולי הזיתים המבורכת.

<u>לוח מס' 1: הייצור החקלאי בישראל ובשטחים (בשנים תשל"ח-תש"מ)</u>

(במיליוני שקל, במחירים שוטפים)

השנה	ישראל	שטחים			% השטחים מישראל
		סה"כ	יו"ש	חבל עזה	
תשל"ח	2,330	493	371	122	21.2
תשל"ט	3,873	767	567	200	19.8
תש"מ	9,147	2,125	1,739	386	23.2
ממוצע					21.4

על השוני במבנה הייצור החקלאי בין ישראל לשטחים ניתן לראות בנתונים שלהלן. מרכיב הגידולים (66-72% מערך הייצור) גבוה בשטחים (יותר בחבל עזה) בהשוואה לישראל, בה מרכיב ייצור בע"ח גבוה יותר (כ-41% לעומת 34% ו-28% בשטחים).

ביהודה ושומרון בולט חלקו של ענף הזיתים (כרבע מערך הייצור) ויתר המטעים (שיחד מהווים כ-40%), וכחבל עזה בולט חלקו של ענף ההדרים - כ-43% מערך הייצור.

לוח מס' 2: מבנה הייצור החקלאי בישראל ובשטחים בשנים תשל"ט-תש"מ
(בממוצע, באחוזים)

	ישראל	יו"ש	עזה
ס ה "כ	100	100	100
בידולים - סה"כ	59	66	72
מזה: גידולי שדה	17	7	1
ירקות, תפו"א ומקשה	9	12	14
הדרים	16	5	43
מטעים אחרים	11	42	14
מזה: זיתים		(27)	
בעלי חיים - סה"כ	41	34	28
מזה: בשר	18		
חלב	10		
ביצים	9		
דגים	2		

ראוי לציין כי במרוצת השנים חלו שנויים מועטים בהרכב הייצור בשני האזורים, חל גידול-מה בחלקם של הירקות ומעט בגידולי שדה ביהודה ושומרון.

מתוך השוואה כמויות הייצור בשני האזורים, מתקבל הלוח הבא המצביע על חלקם של המוצרים השונים בשטחים בהשואה לייצור בישראל. נמוך בשטחים חלקם של מוצרי בעלי חיים (להוציא בשר צאן ובקר) וגבוה יותר בייצור זיתים, קטניות, ירקות ומקשה.

לוח מס' 3: חלקו של הייצור החקלאי ביהודה ושומרון וחבל עזה בייצור בישראל, במוצרים נבחרים
(ב-% על בסיס כמות)

פרוט/%	5-10	10-15	15-20	20-30	30-40	40-60	60 +
המוצרים העקריים	בשר עוף חלב דגים ביצים	חטה	הדרים	ירקות מקשה	פירות	קטניות בשר צאן ובקר	שרשומין זיתים

המקור: מבוסס על לוח מס' .

ב. יחסי צריכה

על חלקו של הייצור המקומי בצריכה המקומית ביהודה, שומרון וחבל עזה בהשוואה לישראל, ניתן לראות בלוח שלהלן:

לוח מס' 4: חלקו של הייצור המקומי בצריכה המקומית - 1978/9

	ישראל				שטחים			
	אוכלוסיה נוכחת ממוצעת 3,795,000				אוכלוסיה נוכחת ממוצעת 1,150,000			
	ערך ייצור (מליון שקל)	ייצור (אלפי טון)	צריכה (אלפי טון)	%	ערך ייצור (מליון שקל)	ייצור (אלפי טון)	צריכה (אלפי טון)	%
חטה	786.2	133.2	381.2	35	182	29.7	144.0	21
קטניות)	263	5.6	14.3	39	66	5.7	7.1	80
שומשומין)		2.3	7.0	33	8	0.2	1.4	14
ירקות ותפו"א	2,473	835	637	131	1038	198.7	173.7	111
הדרים	6223	1,569	175	897	1,371	271	50.4	538
פירות	4572	403	271	149	1709	104.7	91.7	114
זיתים	197				398	23.5	8.5	283
מקשה	532	124	65	191	46	11.6	33.5	35
בשר צאן ובקר**	4585	27	80	34	1213	17.8	27.5	65
בשר עוף**	4815	189	167	113	355	10.7	16.6	64
חלב ומוצריו*	4164	917	435	211	804	45.6	71.7	64
דגים	656	24	35	69	118	3.5	3.9	90
ביצים	1800	97.5	81.8	120	146.1	4.5	6.1	74

פרט לירקות, פירות, זיתים והדרים אין הייצור המקומי בשטחים מספק את הצריכה המקומית (בשנת 1978/9 כשם שבשנים קודמות), ואותו נזקקים להשלים מישראל.

על חלקו של הייצור החקלאי בצריכת מוצרים אלה בשטחים ב-3 השנים האחרונות, ניתן לראות בלוח שלהלן:

לוח מס' 5: יחסי ייצור וצריכה באזורים יהודה ושומרון וחבל עזה בשנים 1977/8 - 1979/80

	באלפי			טון			באחוזים			
	ייצור			צריכה			חלקו של הייצור המקומי בצריכה			ממוצע ל-3 השנים
	76/77	77/78	78/79	76/77	77/78	78/79	76/77	77/78	78/79	
חטה	31.1	34.6	29.7	140.0	141.5	143.5	22	24	21	22
קטניות	6.2	5.6	5.7	8.0	7.2	7.1	78	78	80	79
שומשומין	0.3	0.3	0.2	1.4	1.3	1.4	21	23	14	19
ירקות	200.2	210.1	192.7	119.9	180.0	173.7	101	117	111	110
הדרים	317.7	261.6	271.0	46.4	46.6	50.4	676	560	538	591
פירות	94.0	116.2	104.7	82.9	94.8	91.7	113	118	114	115
זיתים	23.0	89.0	23.2	5.0	7.5	8.5	460	1186	273	640
מקשה	11.8	14.2	11.6	37.5	44.0	33.5	31	32	35	33
בשר צאן ובקר	17.9	18.0	17.8	26.5	27.5	27.5	68	65	65	66
בשר עוף	6.9	6.6	10.7	11.0	12.3	16.6	63	54	64	60
חלב	51.6	54.7	45.6	66.7	62.2	71.7	77	88	64	76
דגים	5.1	4.5	3.5	4.2	4.1	3.9	121	110	90	107
ביצים	4.5	4.9	4.5	4.9	5.5	6.1	92	89	74	85

נתונים אלה משקפים מגמה כמעט זהה בשנים המצוינות.

6/..

על הפערים המוחלטים בכמויות ב-3 השנים האחרונות, ניתן לראות בנתוני הלוח שלהלן. מסתבר, כי המגמות במרבית המוצרים נשמרות זהות פערי הכמויות ושרכיהן (בשנת 1978/9) מובאים להלן:

לוח מס' 6: פער הצריכה במוצרי חקלאות עקריים בשטחים בשנים 1976/7, 1977/8 ו-1978/9 (עודף+ גרעון-)
(באלפי טון)

הגידול/השנה	76/77	77/78	1978/79		1978/9 במיליוני ש'
ח ט ה	-110.9	-107.0	-114.0		- 69.5
קטניות	- 2.4	- 1.6	- 1.4		- 1.6
שומשום	- 1.1	- 1.0	- 1.2		- 4.8
ירקות	+ 10.7	+ 30.2	+ 19.0		+ 9.9
הדרים	+215.2	+215.0	+220.0		+112.2
פירות	+ 33.3	+ 21.4	+ 13.0		+ 21.2
זיתים	+ 34.0	+ 81.5	+ 14.9 *	(+33.5)	+ 57.0
מקשה	- 23.3	- 29.8	- 21.9		- 8.8
בשר צאן ובקר	- 8.5	- 9.5	- 9.7		- 66.0
בשר עוף	- 4.4	- 5.7	- 5.9		- 1.9
חלב	- 12.0	- 7.5	- 16.7		- 30.1
דגים	+ 0.3	+ 0.4	- 0.4		- 1.4
ביצים	- 0.2	- 0.8	- 1.0		- 5.2

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

* שנת זיתים גרועה ביו"ש.

השוואת נתוני ערך מרכיבי הצריכה כפי שהסתכמו בשנת 1978/9, מצביעים על כמעט איזון בין ערך ייצור המוצרים החקלאיים מול ערך סל הצריכה (המוטה כלפי מטה מאחר שלא נכללים בו סוכר, אורז, ומוצרי מזון מעובדים אחרים). יחד עם זאת, מול "גרעונות" הצריכה שמרביתם מיובאים מישראל (או באמצעותה, מחו"ל, כגון גרעינים, קמח, סוכר, אורז, קטניות ואחרים), היצוא לישראל כולל בעיקר ירקות, ופירות המהוים כ-70% מערך היצוא החקלאי מהשטחים לישראל כפי שיובא בהמשך.

הנתונים בלוח הנ"ל מצביעים כי נדרשת השלמה של כ-200 מיליון שקל ביבוא מישראל לעומת יצוא נטו של 15-20 מיליון שקל של השטחים לישראל. מאזן זה לא כולל, כאמור, מוצרי מזון מעובדים שונים, ותשומות לחקלאות (מיכון, חמרי רביה, חמרי הדברה, דשנים וציוד השקיה). נתונים כוללים יותר על היקף הסחר החקלאי מובאים להלן.

ג. יחסי סחר חקלאי:

בהמשך לתהליך שאפיין את התפתחות הקשרים הכלכליים בין ישראל לשטחים בולטת ההתרחבות בהיקף הסחר ביניהם. מתוך נתוני השנים 1977-1979, משתקפת יציבות בחלקו של היצוא של השטחים לישראל [illegible] מערך היבוא ממנה. בכלל זה הגיע חלקו של היצוא החקלאי מהשטחים לישראל לכדי מחצית מערך היבוא החקלאי ממנה (בממוצע).

בכלל היצוא החקלאי של השטחים לישראל מהווה יצוא ירקות ופירות כ-65%-70% מכלל היצוא, בעוד היבוא המקביל של ירקות ופירות של השטחים מישראל מהווה כ-30% בלבד מהיבוא.

הסחר החקלאי בין השטחים לישראל קבל תפנית בשנת 1971, אז הוסרו המחסומים בשוק התוצרת החקלאית מהשטחים לישראל. שוק התוצרת החקלאית נעשתה חפשית למעט מספר מוצרים שלגביהם נקבעו מכסות שוק במסגרת משא ומתן עם מועצות הייצור. אולם, בפועל, היקף השוק היה אף גדול יותר מחוסר אפשרויות לחסום את מעבר התוצרת לנוכח חופש התנועה בין האזורים.

לעומת הגבלה חלקית הנ"ל, מעבר הסחורות ומוצרי חקלאות מישראל לשטחים היה חפשי ללא כל הגבלה. מרבית התוצרת החקלאית מיהודה ושומרון מיועדת לירושלים המזרחית ובחלקה לישראל נובע מאיכויות שונות ומועדי שוק שונים. נקודות "החבוך" נגרמות בממגש התוצרת מישראל במוצרים מסוימים המשווקים בעונות זהות ויעודם בעיקר לשוק מקומי.

להלן פירוט הנתונים על חלקו של הסחר החקלאי עם ישראל:

לוח מס' 7: התפלגות הסחר עם ישראל לפי אזור

(מיליוני ל"י, במחירים שוטפים)

	יבוא השט' מישראל (מיליוני ל"י)			יצוא השט' לישראל (מיליוני ל"י)			ס"ה עודף יבוא מישראל	אחוז היצוא לישראל מהיבוא מישראל
	ס"ה	יו"ש	חבל עזה	ס"ה	יו"ש	חבל עזה		
1977 - ס"ה	4828	2526	2302	1613	777	836	3215	33
חקלאות	775	431	343	348	167	182	427	45
% חקלאות מס"ה	16	17	15	21	21	22	23	
1978 - סה"כ	6956	3813	3142	2727	1327	1400	4229	39
חקלאות	1086	638	448	593	292	301	493	55
% החקלאות מס"ה	16	17	14	22	22	22	12	
1979 - ס"ה	12648	7771	4877	4368	2291	2076	8280	35
חקלאות	1862	1179	683	933	468	465	929	50
% החקלאות מס"ה	15	15	14	21	20	22	11	

הערה: יצוא החקלאי לא כולל יצוא תוצרת חקלאית מעובדת (כגון שמן זית, מוצרי חלב וכד').

על הנתונים הכספיים בסחר הירקות, הפירות והמקשה בין ישראל והשטחים ב-3 השנים האחרונות, ניתן לראות בנתוני הלוח שלהלן. השטחים, יצואנים מובהקים של ירקות לישראל, ויבואנים של פירות ומקשה.

לוח מס' 8: סחר בירקות, פירות ומקשה בין ישראל והשטחים בשנים 1976/77, 1977/78 ו-1978/79

(באלפי טון)

	1976/77			1977/78			1978/79		
	יבוא מישראל	יצוא לישראל	עודף יבוא מישראל	יבוא מישראל	יצוא לישראל	עודף יבוא מישראל	יבוא מישראל	יצוא לישראל	עודף יבוא מישראל
ירקות	36.0	35.0	+ 1	37	44	- 7	33	43	-10
מקשה	29.0	4.0	+25	38	5	+33	26	2	+14
פירות	29.0	17.0	+12	27	19	+ 8	30	14	+16

המקור: הלמ"ס.

בהקשר זה ראוי להשוות את בידולו של היצוא החקלאי לירדן בהשוואה לישראל. מסתבר כי היצוא החקלאי מהשטחים לירדן גבוה מהיצוא המקביל לישראל. לאחרונה חלה עליה בחלקו של היצוא לישראל מהיצוא לירדן, כפי שניתן לראות בלוח שלהלן:

לוח מס' 9: יצוא תוצרת חקלאית טריה לירדן
(בשנים 1977-1979), בהשוואה לישראל.
(מיליוני שקל)

		יצוא לירדן						סה"כ יצוא חקלאות לישראל	יחס יצוא ישראל/ירדן*
	סה"כ	פרי הדר	פירות אחרים	זיתים	ירקות	אחר			
1977	64.6	55.0	4.7	-	4.1	0.4		34.8	54.0
1978	101.7	78.0	12.0	-	11.3	0.5		59.3	58.0
1979	130.0	104.2	15.7	-	9.4	0.6		93.3	72.0

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

* ירדן = 100%.

4. דירון במוצרים עקריים

ייצור החטה בשטחים (מרבית ביהודה ושומרון) המגיעה לכדי 15% מהייצור בארץ אינו מספק את הביקוש המקומי הדורש השלמה לכמות של כ-110 אלף טון לשנה (בממוצע), מרביתה מישראל ובחלקה (בעיקר לחבל עזה) ממוסחת בינ"ל (אונרא").

יצוין שביהודה ושומרון נעשים מאמצים להעלות רמת היבולים ע"י החדרת זנים חדשים ושיפור העיבודים.

בקטניות, אף שבשני האזורים גרעון בצריכה, קיימת מגמה מעודדת; שכן ביהודה ושומרון יש "עודף" ייצור על הצריכה המשמש מקור שוק חשוב לישראל.

בירקות חלה עליה בייצורם והיקפם מגיע לכ-30% מהייצור בישראל - בשני האזורים. כמויות התוצרת שמעל לצריכה המקומית, המסתכמים בממוצע בכ-20 אלף טון לשנה, כ-80% מהם מופנים לירדן ובחלקם לירושלים המזרחית ולישראל.

יחד עם זאת, קיימת גם תנועה דו-סיטרית בין ישראל לשטחים של ירקות בתקופות מסוימות ובמוצרים מסוימים. ישראל משווקת לשטחים מאיכות ירודה וקולטת מהשטחים תוצרת באיכות גבוהה יותר ובמוצרים שהם בעקרם גם עתידי עבודה (כגון שעועית, במיה ולוביה).

בהדרים: ייצור ההדרים בשטחים המהווה כ-17% מזה שבישראל, מיועד בעקרו ליצוא - כ-80-90% דרך גשרי הירדן, יתרה לארצות מזרח-אירופה. כמות מועטה (מתכל עזה) מיועדת לתעשיה בישראל, בעבר הופנתה גם למערב אירופה באמצעות "עז הדר".

מיהודה ושומרון מופנית כמות קטנה של הדרים לירושלים המזרחית, ובשנת שמיטה מיוצאים לישראל כמויות מסוימות.- סכנה לפגיעה בשווק ונזקים למגדלים ביהודה ושומרון ותכל עזה, עלולה להגרם עקב סגירת גשרי הירדן. הנזק שעשוי להגרם לישראל יהיה קטן יחסית, שכן מרבית הפרי יקלט בתעשיה. כאן, לגבי המגדלים בשטחים, שהכנסתם תפגע.

זיתים: ממוצע רב-שנתי מסתכם בכ-60 אלף טון ביהודה ושומרון, כ-15% ממנו למאכל (כיבושין) והיתר לייצור שמן זית. כ-1/3 ממנו מיוצא לירדן והיתרה לצריכה מקומית. מוצר זה אינו מכביד על השווק בישראל שצורכת כמות קטנה מייצורה העצמי.

פירות אחרים: כ-90% מייצור הפירות (למעט זיתים והדרים) הנם ענבים ושזיפים המיוצרים בהיקף העולה על הצריכה המקומית גם מעבר ליצוא לירדן. השוק היחידי לקליטת התוצרת הנה ישראל, ומסתכמת בכ- 9-10 אלף טון בממוצע של ענבים וכ- 2500 טון שזיפים שהיקפם גדל לכ-3,000 טון ב-1978/79.

בעית שווק התמרים כמעט ונפתרה, לאחר החזרת צפון סיני.

לעומת זאת, ה"שטחים" מייבאים מרבית הפירות מישראל, כפי שראינו בנתונים שהובאו לעיל.

מקשאות: לאחר ירידה דרסטית בייצורם בשטחים, חלה התאוששות בשנים האחרונות. למרות זאת, למעלה מ-60-70% מהצריכה מקורם בישראל.

בע"ח: מרבית התוצרת מסופקת מישראל, למרות יתרונות יחסיים בייצור חלק מהמוצרים ביהודה ושומרון (צאן ובקר לבשר, על מרעה טבעי) לא חלה התפתחות בענף שתספק מלוא הצריכה המקומית במרבית המוצרים, עקב מגבלות שהוטלו על רכישת חמרי רביה (ייצור פטמים וביצים) וסבסוד הענף הנהוג בישראל, במרבית המוצרים שהקנו יתרון יחסי ליצרנים בישראל. הייצור בענף בשטחים היה עשוי להצטמצם עוד יותר לנוכח החסרון היחסי אלמלא העדפות הצרכנים המקומיים לתוצרת מאיכות מקומית (ביצים, בשר וחלב).

דגים: מאז החזרת צפון סיני (6/79) קטנה אספקת הדגים מייצור מקומי בחבל עזה הנזקק להשלמת הצריכה ביבוא דגים מישראל.

<u>תשומות לחקלאות</u>: במרוצת השנים חל גידול ניכר בשמוש בתשומות לחקלאות בשטחים. המקור הכספי בלעדי לאספקתן הנה ישראל, שמייבאת גם חלק מהתשומות (כגון: גרעינים, מיכון, חמרי הדברה, דלק, וכד').

השענות של מערכת הייצור בשטחים על תשתית מערכת התומכת בייצור ותשוק החקלאי בישראל וניצול מקורות זולים יחסית של תשומות לחקלאות מישראל, הוו חלק מהגורמים שתרמו לפיתוח המואץ שחל באזורים אלה במרוצת השנים.

נספח 1:

ייצור וצריכת תוצרת חקלאית באזורים יהודה ושומרון

המוצר	ייצור חקלאי (באלפי טון) 1979/80 ישראל	יו"ש	עזה	סה"כ בשטחים	חלקם של השטחים מישראל (%)	1978/79 יו"ש	עזה	סה"כ בשטחים	1977/78 יו"ש	עזה	סה"כ בשטחים	1976/77 יו"ש	עזה
חיטה	253.2	39.0	-	39.0	15.4	29.7	-	29.7	34.6	-	34.6	31.1	-
קטניות	10.2	5.9	-	5.9	58.0	5.7	-	5.7	5.6	-	5.6	6.2	-
שושומין	0.3	0.5	-	0.5	166.0	0.2	-	0.2	0.3	-	0.3	0.3	-
ירקות	778.7	145.2	61.3	206.5	26.5	141.3	51.4	192.7	156.7	53.4	210.1	149.4	50.8
הדרים	1535.0	74.3	168.0	242.3	15.8	78.9	192.1	271.0	80.8	180.8	261.6	85.5	232.2
פירות (ללא הדרים וזיתים)	349.4	110.8	17.7	128.5	36.8	87.2	17.5	104.7	95.4	20.8	116.2	78.9	15.1
זיתים	45.0	120.0	4.0	124.0	275.5	21.2	2.0	23.2	85.0	4.0	89.0	17.0	6.0
מקשה	117.1	19.6	4.3	23.9	20.4	8.0	3.6	11.6	11.4	2.8	14.2	8.9	2.9
בשר צאן ובקר	42.7	13.6	3.6	17.2	40.2	14.1	3.7	17.8	14.0	4.0	18.0	14.4	3.5
בשר עוף	148.3	9.4	1.7	11.1	7.4	9.4	1.3	10.7	5.8	0.8	6.6	6.1	0.8
ח ל ב	668.0	36.7	15.2	51.9	7.7	39.4	16.2	55.6	39.9	14.8	54.7	39.6	12.0
דגים	24.7	-	1.2	1.2	4.8	-	3.5	3.5	-	4.5	4.5	-	5.1
ביצים*	79.8	2.7	2.4	5.1	6.4	2.7	2.2	4.9	2.7	2.2	4.9	2.4	2.1

* אמדן ייצור לפי ביצה ממוצעת של 0.60 גר'.

דן וחבל עזה בשנים 1976/77, 1977/78 ו-1978/79

המוצר	צריכה כוללת (באלפי טון) 1978/79 סה"כ בשטחים	יו"ש	עזה	הפרש בין ייצור לצריכה יו"ש	עזה	סה"כ	1977/78 יו"ש	עזה	הפרש בין ייצור לצריכה יו"ש	עזה	סה"כ	1976/77 יו"ש	עזה	הפרש בין ייצור לצריכה יו"ש	עזה	סה"כ
חיטה	31.1	87.3	56.2	-57.6	-56.2	-113.8	85.1	56.4	-50.5	-56.4	-106.9	84.8	55.2	-55.7	-55.2	-110.9
קטניות	6.2	5.6	1.5	-0.1	-1.5	-1.4	5.6	1.6	-	-1.6	-1.6	6.2	1.8	-0.6	-1.8	-2.4
שושומין	0.3	0.9	0.5	-0.7	-0.5	-1.2	0.8	0.5	-0.5	-0.5	-1.0	0.85	0.5	-0.55	-0.5	[illegible].05
ירקות	200.2	125.8	47.9	15.5	3.5	19.0	131.7	48.2	25.0	5.2	30.2	147.4	52.0	+9.3	+1.4	10.7
הדרים	317.7	43.8	6.6	35.1	185.5	220.6	41.1	5.5	39.7	175.3	215.0	41.4	5.0	39.4	175.8	215.2
פירות (ללא הדרים וזיתים)	94.0	68.9	22.8	18.3	-5.3	13.0	73.3	21.5	22.1	-0.7	21.4	62.7	20.2	32.7	0.6	33.3
זיתים	23.0	6.4	2.1	-14.8	-0.1	-14.9	5.5	2.0	79.5	2.0	81.5	3.2	1.8	31.8	2.2	34.0
מקשה	11.8	19.9	13.6	-11.9	-10.0	-21.9	26.4	17.6	-15.0	-14.8	-29.8	23.3	14.2	-11.9	-11.4	-23.3
בשר צאן ובקר	17.9	20.4	7.1	-6.3	-3.4	-9.7	20.6	6.9	-6.6	-2.9	-9.5	20.3	6.2	-6.3	-2.2	-8.5
בשר עוף	6.9	12.0	4.6	-2.6	-3.3	-5.9	9.0	3.3	-3.2	-2.5	-5.7	7.8	3.2	-2.0	-2.4	-4.4
ח ל ב	51.6	48.0	23.7	-8.6	-7.5	-16.1	42.0	20.2	-2.1	-5.4	-7.5	45.3	21.4	-5.4	-6.6	12.0
דגים	5.1	1.3	2.6	-1.3	0.9	-0.4	1.2	2.9	-1.2	1.6	0.4	1.5	2.7	-1.5	+1.8	+0.3
ביצים*	4.5	3.1	3.0	-0.6	-0.4	-1.0	3.1	2.4	-0.6	-0.2	-0.8	2.7	2.2	-0.2	-	-0.2

חקלאות ביו"ש

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

26.10.82
תאריך

פרוטוקול ישיבה מיום 22.10.82.

משתתפים: סגן השר דקל, מאיר בן מאיר, יהלומה שחורי, אל"מ רן לבנה, יורה ארצי, פרופ' פוהורילס, משה כהן, י. גולדין, רפי וייס, ישראל נדיבי, סא"ל דוד אפרתי, אברהם בראון, אל"מ בקנשטיין.

התקיים דיון ממצה בענין עודפי יצור חקלאי ביו"ש וביחוד עודפים של ירקות המובעים קשה בשוק הישראלי ובחקלאי הישראלי.

סכומים:

1. התקיימנה ישיבות קבועות, שבועיות או דו שבועיות בין מנכ"ל מועצת הירקות לבין קמ"ש חקלאות ביו"ש, לשם תאום עמדות.

2. יש צורך להוציא צו או תקנות של הממשל הצבאי על מנת להסום את השווק אל תחומי הקו הירוק, לשנת הקרובה במידה ויהיה צורך.

3. בשנת 1984-1983 יש לארגן מבחינה משפטית את כל הנושא של חלוקת מכסות, שיהיו תחת פקות מועצת הירקות ומשרד החקלאות.

4. הובעה משאלה למעבר של חקלאים ביו"ש לתחומי העסוקה אחרים, ביחוד להעשיה לטווח הארוך.

5. הממשל הצבאי בשתוף מועצת הירקות יקימו קרן משותפת, ממנה ישלמו לחקלאים הערבים בגין השמדת תוצרת חקלאית במידה ותושמד.

רשם: קלוד מלכה
עוזר סגן השר.

قيادة منطقة اقليم غزه
دائرة الزراعه
تليفون ٠٥١ – ٩٠٣٢٤/٥ ٠٥١ – ٩٠٤٦٦/٧

פקדת אזור חבל עזה
משרד החקלאות
טל' 051- 90466/7
051- 90324/5

עזה 10.10.82
غزه

תיק 16984
رقم الملف

לכ'
לשכת סגן שר החקלאות
מר מיכאל דקל

הנדון: בקשה להפירת באר בשם [redacted].
الموضوع مكتبكم بتاريخ 29.9.82

התפלאתי על תוכן מכתבכם הנ"ל בו המלצה למתן רשיון להפירת באר מים בחבל עזה.

בעית המים החמורה ושאיבת היתר באיזור ידועה היטב ועל כן נקבעו קריטריונים חמורים למתן רשיונות להפירת בארות.

במקרה הנ"ל פנה אליכם תושב ולא מסר לכם פרטים מלאים.
לאור בדיקת הנתונים מסתבר שיש ברשות המבקש מכסת מים ל- 6 דונם הדרים ול- 5 דונם זיתים המסופקים לו על ידי באר של קרוב משפחה.

מאחר ואנו מצווים לא להגדיל את ניצול המים ועל ידי כך לא לגרום לשאיבת יתר נוספת. אין כל אפשרות לאשר הפירת באר להשקיית שטחי בור והפיכתם לשטחי שלחין.

ב ב ר כ ה,

יחזקאל מעוז
קמ"ט חקלאות

העתק:
נציב המים/מר צמח יקי
רע"נ כלכלה

ים/פח

דמי
יקלאות

סגן שר החקלאות
מיכאל דקל

תאריך 29.9.82

לכבוד
מר יחזקאל מעוז
קמ"ט חקלאות
חבל עזה
המנהל האזרחי
עזה.
א.נ.,

מצ"ב פניתו של [redacted], אל סגן השר דקל.

קבלנו פניות אחדות המדברות בעד האיש. כאדם שקט ללא בעיות, אדם אוהב שלום.

מר [redacted] מבקש לקבל רשיון להמירת באר מים בחצר בימו.

אנו ממליצים בחיוב להענות לפניתו.

אודה לך באם תשיבני תוצאות ספולך

בכבוד רב,

קלרה מלכה
עוזר סגן השר.

[redacted]

23.9.82

לברכה
שמן שר בחקלאות
יבינו מר מיכאל דקל.
בואל
א.נ.

הנדון: [redacted]

אני מניח לישיר את הכל הנו אינו טוב
ואהבה שלום.

ואבה לקח בא אל אולם לטפל במאבק שלך
בנינוכם בקלטתן לקחת אישור - בשמון חמיה
תאר מיד בחלב בתן.

בתקוה
ובברכה רבה
יעקב הנאמן
שמר חמן
ינון

תאריך 16.9.82

[redacted]

לכבוד
סגן שר החקלאות
מר מיכאל דקל
משרד סגן השר
תל- אביב

א.נ.,

הנדון: בקשה למתן רשיון חפירת באר מים

בזה הריני לפנות לכבודו בבקשה הנ"ל וזאת לאחר שאפרט את נסיבות בקשתי זו.

אני נסר אללה סלם תושב עזה מדורי דורות ומאז הכיבוש הישראלי לא היה ואין לנו כל בעיות עם השלטונות או עם הממשל ולא נמצא שום פסול ודופי במשפחתנו.

במסגרת הפניות של התושבים למשרד החקלאות בבקשה לרשיון על מנת לחפור באר מים פניתי גם אני בהתאם למקובל וקיבלתי תשובה כי עלי להמתין בנתיים, לנו אדמה של 45 דונם ללא מים לעומת זאת שכנינו יש להם מים מבאר אך אינם מסכימים לתת לנו מים ולא אחת זרעינו ויבולינו נבלו בגלל סיבה זו.

על כן הנני פונה לכבוד סגן השר בבקשה לסייע לנו במתן הרשיון, אנחנו 14 נפשות רובם ילדים קטנים ואין אפשרות לפרנסם ללא סיוע מצדכם במתן רשיון לחפירת באר מים בחצר שלנו.

הנני מצפה לתשובתך.

בכבוד רב,

[redacted]

רצ"ב תרשים הבאר

העתק: משרד החקלאות עזה.

חבל-נצרת

قطاع غزه

עיר/כפר	נצרת	البلده	الناصرة
גוש	2342	القطعه	٢٣٤٢
חלקה	2	القسيمه	٢
הוכן עבור/	[redacted]	الطالب/السبب	[redacted]

313/82
4/9/82

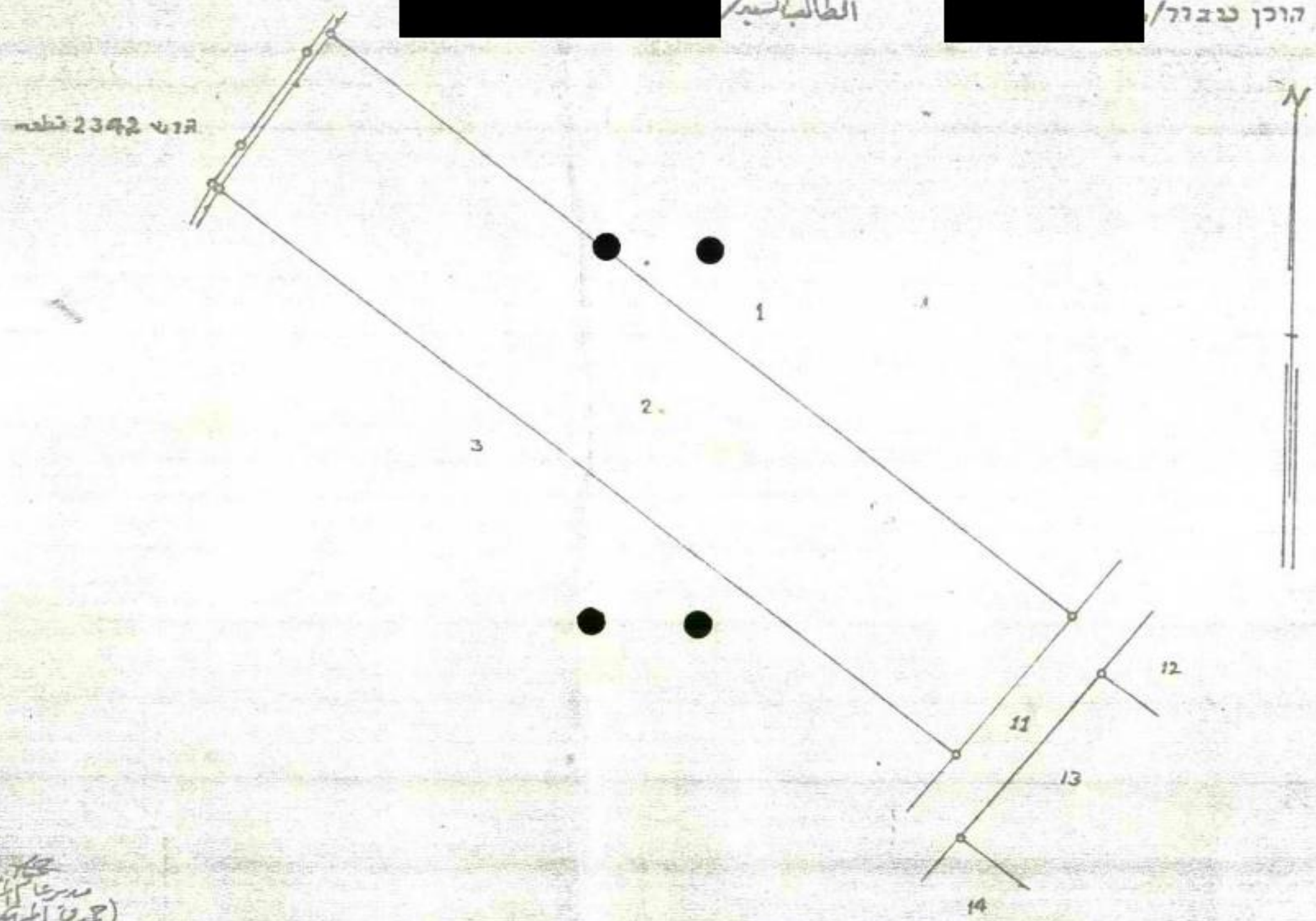

1:2500 מ"מ

מדרגת
(محمد الطاهر)
٨٤/٩/٤

מבוסס על מדידות ע.ל.ל. מבוצעות ב 1981
دائرة الشاحه غزه سبتمبر ١٩٨٢

מעודכן עד מפרצלציה מאושרת 2343
صورة طبق الأصل من سجل القطعة ٢٣٤٢

המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
الادارة المدنية لمنطقة يهودا والسامرة
Civil Administration / Jodea & Samaria

קמ"ט חקלאות
ضابط القيادة لشؤون الزراعة
Agriculture officer

תאריך: בית אל
التاريخ
מס: 1289/51
الرقم

מר מיכאל דקל סגן שר החקלאות

הנדון: בעיית עודפי ירקות ופירות

עם התפתחות החקלאות ביו"ש הגענו למצב של עודפים בתוצרת בירקות ופירות מסויימים.

ירקות : עגבניות, חצילים ומלפפונים בעונות מסויימות.
פירות: בענבים של אמצע העונה , ותקופת קצרה ביותר בשזיפים.

כדי לפתור את בעיית עודפי המוצרת החקלאית יש כבר עתה להתחיל ולפתח ארבעה נושאים חדשים:

1. הוזלת היצוא לעמאן.
2. קרן לעודפי יצור ומכסות (לפי קביעה כל שנה).
3. עבוד תוצרת חקלאית
4. הכשחת מכסה זעירה ליצוא ירקות לאירופה.

פירוט הנושאים:

הוזלת הייצוא לעמאן - ע"י הכנסת ארגזי פלסטיק שקופים ודקים כאריזה סטנדרטית לירקות ופירות. ואפשרות החזרתם במטאיות הריקות לישראל (היום אין מחזירים אריזה ריקה לישראל מסיבות בטחוניות).
הוזלה זו תוכל להתבטא ב-10% מערך התוצרת, ולא פעם זה ההבדל בין המחיר בשוק ישראל לשוק עמאן. בדרך כלל כאשר שוק עמאן שווה או יקר מישראל הייצוא לעמאן ללא בעיות.

קרן לעודפי יצור ומכסות - את הקרן נקים לאחר אישור היועמ"ש.
את ארגון המקוח על המכסות - גם לאחר אישור היועמ"ש.

עבוד תוצרת חקלאית - הקמת מפעלים במשותף ובנפרד לעיובוד תוצרת חקלאית כמו:

- ביח"ר למיץ ענבים
- " לריבת שזיפים
- " לרסק עגבניות

הכשחת מכסה זעירה ליצוא ירקות לאירופה - על מנת לחקלאים מתחון מה יש לאפשר עליהם כ-5-10% מסדר גודל היצוא של עגבניות חצילים ובצל יבש.
(לא יגיעו ליותר מזה בשנים הקרובות).

נ.ב. ליתן נתונים ואני מבטיח לך
הין בפיים להקיפות והלאה

בברכה,
יורה ארצי
קמ"ט חקלאות

"סלעית" כפר שיתופי של משקי חרות ובית"ר בע"מ

ד.נ. השרון התיכון
טל. 052-35842

סלעית, 30 ביולי 1982

לכבוד

מנכל המועצה לענף הלול
מר משה גרינברג
רח' קפלן 2
תל - אביב

א.נ.

הנדון: הגדלה מכסת ייצור ושווק משטים ללולנים שבמושב סלעית.

לשמונה משפחות מחברי מושב סלעית הנמצא באזור השומרון (נמת שדל-כרם) לולים מבוקרי אקלים.

משפחות אלה עושות מאמצים על מנת לבסס את הענף כמגמה להוציא משנר מרנסתן.

ביום מאושרת להם מיכסת של 250 טון לשנה לפני הקצוצים העונתיים, דבר שאינו מותיר סכוי לבסס את הענף מבחינה כלכלית.

בידי משפחות הלולנים ידע, יכולת ותנאים המאפשרים גידול כפול ויותר ממיכסת זו והפיכת הענף לכדאי ורווחי.

לצורך קבלת הוות דעת מקצועית ניתן למנות לשירות החורכת בוענגת אשר ללא ספק יוכלו להעיד על כך.

על מנת לגרום לכך שהענף יהיה רווחי כאסור, יש צורך להגדיל את המיכסה ל-500 טון שנתי לפחות.

בתקוה למשובתך החיובית,

בכבוד רב
גיורא אילן
מזכיר המושב.

העתק: מר מיכאל דקל מ/שר החקלאות
לולנים

מדינת ישראל
משרד החקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

תיקון - הרב
יורה אלבי

תאריך: 23.7.82

מספר:

דואר נכנס
23 -07- 1982
נכנס ביום
לתיק

א ל : מר מאיר בן מאיר, מנכ"ל

הנדון: מחסומים בעזה

בישיבה שהתקיימה במשרדי ביום 22.7.82 בהרכב נציגי מועצות יצור ושיווק, השרותים הוטרינרים, המכס, המשטרה, האוצר, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד הבריאות סוכם על הקמת המחסומים.
המוצעות ליצור ושיווק (פרט למועצת פרי הדר) הודיעו על נכונותם להשתתף במימונם. צוות בהרכב יחזקאל מעוז קמ"ט חקלאות בעזה וגבי רנדי הוניג מהאוצר מטפלים בסידורים הפורמליים הקשורים בהקמת המחסומים כבר בראשית אוגוסט.
אשתדל לשכנע את מועצת פרי הדר להצטרף לפעולה זו.

ב ב ר כ ה,

פרופ' ש. פוהנרילס

העתק: מר ש. ארליך, שר החקלאות וסגן ראש הממשלה
מר פ. גרופר, סגן השר
מר מ. דקל, סגן השר
מר עמיקם שפירא, עוזר השר וסמנכ"ל עניינים מיוחדים
תת אלוף י. לונץ, ראש מנהל אזרחי עזה
מר יחזקאל מעוז, קמ"ט חקלאות עזה

הקריה ת"ד 7011 תל-אביב 61070 טל' (03-23941)

יורה אבי

מנהל האזרחי אזור יהודה ושומרון

קצין משה חקלאות

2.6.82

לאיר אל דקל

בקר

יורב

רמ"א-

פרופ' פוהורילים משרד החקלאות
מנכ"ל משרד החקלאות - מר מאיר בן מאיר
סמנכ"ל - גב' גהלומה שחורי
סגן רמ"ש
אל"מ בקנשטיין - מפ"ש
יועץ משפטי משרד החקלאות
יועץ משפטי מנהל אזרחי
רע"נ כלכלה

הנדון: 1. קרן מיצויים

2. מכסות לשמרון בעניין עודפי פירות וירקות

לאור התפתחות החקלאות ביו"ש עפ"י יעדי משרד החקלאות והכוונתו הגענו עתה לצורך תכנון במספר גידולים.

א- בענף הפירות - ענבים ושזיפים - זנים מתאימים של ענבים ושזיפים לסוף העונה כדי למנוע עודפים באמצע העונה.

ב- בענף הירקות - עגבניות למועדים מסויימים.

נדגיש שאין עתה עודפים בגידולים נוספים ובמידה ויהיו בשנה או בשנים הקרובות, יוכנסו גם גידולים אלה למסגרת תכנון מתייב.

להלן הצעותינו:

1 - להקים קרן למיצויים עבור עודפים לתוצרת חקלאית ביו"ש. הקרן תהיה משותפת למנהל האזרחי ולחקלאים ביו"ש (50% לכל צד).

תפקידי הקרן א. הסדרת שיווק תוצרת חקלאית

ב. ניהול והפעלת הקרן למיצויים עבור עודפי תוצרת

ג. הרחבת תמורה הוגנת למגדלים עבור תוצרתם באחת מהדרכים הבאות:

1- קביעת מחירי מינימום מובטחים לפי העונה
2- אשראי לגידול
3- קניית עודפים ומילוקם
4- עידוד היצוא

מוסדות הקרן חוקם מועצה שתורכב מנציגי : מועצת הירקות, מועצת הפירות, לשכות המסחר המנהל האזרחי ומשרד החקלאות ביו"ש. המועצה תמנה 12 חברים והורכב המופן פריסטי מהגופים הנ"ל.
הנציגים ימונו ע"י ראש המנהל האזרחי (מכין הרשימות שיוגשו ע"י הגופים). תוקף כהונתם לשנתיים וניתן להבחר שנית באישור הרמ"א.

יו"ר המועצה ימונה מבין נציגי המנהל האזרחי.

2/...

החלטות המועצה תתקבלנה ברוב קולות המצביעים. ובמקרה של שוויון קולות תהיה תהיה ליו"ר זכות הכרעה.

סמכויות המועצה: 1. יעוץ למשרד החקלאות בהחווית מדיניות חקלאית
2. עריכת תקציבי הקרן ואשור שיעור הפיצויים
3. פיקוח על פעולות הקרן

חשבונות נפרדים: הקרן תנהל חשבונות נפרדים לכל גידול, שהוסכם עליו במועצה כזכאי לפיצוי עודפים.

מימון הקרן

א. לשם מימון פעולותיה והגשמת מטרותיה רשאית הקרן לגבות המלים בשיעור של לא יותר מ-4% ממחיר התוצרת המשווקת מהגידול, אשר המועצה הסכימה להכלילם בגידולים המפוצים.

ב. בגביית ההטלים תבוצע ע"י סיטונאים מקומיים מורשים, או לשכות המסחר או העיריות לצריכה מקומית. ואילו לתוצרת - ר המיועדת לישראל יגבה ההטל ע"י מקידי משרד החקלאות בעת מתן תעודות הכניסה.

השתתפות המנהל האזרחי

המנהל האזרחי ישתתף במימון בשעור השווה לזה שיגבה מהחקלאים בצורת היטלים. (כלומר המנהל ישלם לקרן שקל תמורת כל שקל המתקבל מההיטל).

מקדון כספי

כספי הקרן יופקדו בידי החשב הכללי של האוצר או נאמן אחר לזכות מנהל הקרן כאשר האחרון ישתמש בכספים אלה בצורה שוטפת לכיסוי הוצאות הפיצויים.

מי זכאי לפיצוי: מגדל שטיווק תוצרתו באמצעות סיטונאי מורשה ולא הצליח למכור את התוצרת שלו זכאי לפיצוי לשחר שקצין השיווק של משרד החקלאות או נציג הקרן יאשר זאת.

בשנה הראשונה לפעולתה תעסוק הקרן בעודפי ענבים, שזיפים ועגבניות בלבד. כלומר ההיטל יהיה רק על סוגי פירות וירקות אלה.

בשנה השניה יכנס גורם התכנון והמכסות (בגידולים אלה) כאשר משרד החקלאות ביו"ש יקבל ממשרד החקלאות והמועצות בישראלתכנית שנתית לשיווק ירקות ופירות אלה בשווקי ישראל, יעריך את אפשרויות השיווק ביו"ש וביצוא למזרח ויקבע את כמויות המזרע לפי נפות ועונות, ויקבע מכסה מקסימלית לאיו"ש ויקבע ויתן מכסות אישיות לחקלאים לפי התכנון הנפתי.

עד אז וכבר עתה נחוצה הכנת צווים אלו ע"י היועמ"ש:

1. צו הקמת מועצת הירקות ומועצת הפירות של חקלאי יו"ש.
2. צו פקוח על מחלות עצי פרי (בשלבי סיום)
3. צו הסדר תכנון לקביעת מכסות לחקלאי.
4. צו איסור נטיעה לענבים ושזיפים (ללא אישור משרד החקלאות יו"ש) (בשלבי סיום).
5. צו היטלים - המאשר לגבות היטלים מחוצרת חקלאית שיש לה עודפים (לפי קביעת הנהלת הקרן ומשרד החקלאות)
6. צו פקוח על מחלות לירקות.

מועד הפעלת צווים אלה יקבע לאחר אישור המנהל האזרחי.

2. <u>מכסות</u>

משרד החקלאות ביו"ש יציע ויקים את הגופים המקוסיים המתאימים לייעוץ ותאום הייצור החקלאי בירקות ופירות

עתה מדובר ב-2 מועצות נפרדות של חקלאים.

א. מועצת פירות

ב. מועצת ירקות

בכל מועצה יכהנו

1- חקלאים נבחרים בעלי השפעה ובעלי ענין באותו ענף

2- נציגי אגודות כטריות ואגודות חקלאיות

3- נציגי משרד החקלאות.

מועצה כזו תצטרך במשך הזמן לייצג את האינטרסים של החקלאים המשווקים ולשכות המסחר.

עד הקמת המועצות יביאו היועצים המשפטיים במנהל האזרחי ובמשרד החקלאות הצעות מפורטות למעמד המועצות , חוקיותן, מסמכויותיהן, וכו'.

המועצות תוקמנה לאחר האישור העקרוני והחוקי של המנהל האזרחי , והתחלקנה בפעולתן.

אין הקמת הקרן תלויה במועד הקמת המועצות.

המועצות תעבודנה בתאום עם משרד החקלאות והקרן לעודפי יצור.

מוצע לקיים דיון ביולי 82.

בברכה,

יורה ארצי

קמ"ס חקלאות

תקלות היש

מדיניות תקלאית

1. מטרות

א) תכנון ובקרה של תהליך החלטת עבודה בחון.

ב) צמצום ומתון הקונפליקט בין מריסת התיטבותית צמודת ובין תקלאות אופטימלית

ג) במסגרת הנ"ל, מתירת לאופטימום בייצור התקלאי.

ד) אספקת רצופת ושוטפת של סל הצריכה.

ה) שמירת רמת הכנסת נאותה לתקלאי.

2. יעדים ואמצעים.

א) התירת לשנויים סטרוקטורליים מתוכננים ומבוקרים במושב.

ב) מתון נטרק של הייצוא התקלאי המושתת על אינטנסיפיקציה ועתירות ידע.

ג) העלאת קבוקת ומהמדת של התמוקות ליתירת הכנסה.

ד) המרוץ הייצוא על בסיס של תכנית ארוכת טווח של יחסי המחר תנכוריים על רמת מקצועית של המגדל ועל יחסי גומלין בין היקף הייצוא לתיקף מתוכנן של חטוק המקומי.

ה) תכנון ארוך טווח של הייצור לטוק המקומי על בסיס צריכת חטוק ברמת המיכה מושכמת ויציבה.

ו) המשך צמיחת המשק בטיעור העונה על גדול האוכלוסיה הצרכנית והרחבה מבוקרת של הייצוא.

ז) מתון, שמרה וחדוש עצמי הייצוא.

ח) בבירת תון עצמי בפ"ק וחדוש נכסיו.

3. תכנית עבודה

א) קביעת יחסי השוטת- תמוקת נדרשים כיעד מטקי-מקצועי תוך שלוש שנים.

ב) קביעת רשת המסורה, המכסוד והמרוץ המדרשנת על בסיס הנ"ל.

ג) קביעת הכנית עבודה, חלת שלבית, במחקר, בהדרכה ובמסון, לשם יצירת הזדמנות שוות לכל התקלאים להשיג את הנ"ל ולעמוד בדרישות הנ"ל.

ד) תערך הכנית עצמית מפורטת, ברמת ארצית. התכנית הכולל יעדים משקיים מקצועיים, מאבי תון ומקצוע להשגתם ותחזית יחסי המחר בהם, בהוס תקופת שלוש השנים.

ה) ברמת האיזורית תערך הכנית ישובית ואישית.

ו) האחריות לגבוש התכנית ברמת הארצית -ראש המרכז להכנון.

חברים בצוות התכנון: גד לובנשטיין, יהלומה שחורי, דן ירדן, מישה לגין, יעקב שביב.

ז) האחריות לגבוש התכנית ברמת האיזורית יעקב שביב.

ח) מועד השלמת התכניות ואשורן 15.7.82.

המנהל האזרחי לעזור יהודה ושומרון

קצין מטה חקלאות

מאי 1982

אל: סגן שר החקלאות מר מיכאל דקל
מנכ"ל - מר אליעזר בן מאיר

הנדון: נטיעת זיתים לשמן זית בישראל רבתי

מבוא

שטחי מטעי הזיתים היו"ש הוא כ-700,000 דונם (בישראל כ-100,000 ד').
בשנים האחרונות החלה נטיעה חדשה של זיתים ביו"ש בקצב מוגבר עד כ-7,000 דונם בשנה.
הסיבות הן כלכליות ומדיניות.
מדיניות: הוכחת העלות על השטח.

כלכליות: ענף הזית הינו רווחי בשיטות הכלכליות של היום. בעיות המסיק העיבוד והדברת המחלות נפתרו: כמו ריסוס מונע בקטבים, מסיק ע"י ריסוס הורמונלי, מחלות עין הטווס וזבוב הזית נ לסום ע"י טיפול בריטוטים ובמלכודות. כל זאת בתנאי שיש אפשרות להכנס עם טרקטור וכלי עבוד לחלקה.

עם כל זאת ולמרבה הפלא ניתן לראות היום ביו"ש מטעי זיתים נטושים- מאות דונמים אשר אין אפשרות כנראה לטפל בהם. לעומת זאת המטעים החדשים ניטעים בשטחי גאיות רחבים, בעמקים קטנים, ובמותחת מקומות שבהם מניע הטרקטור והזית שם רווחי בחרבה מהחיטה או הקטניות.

כדי לעצור את כל יבול הזיתים בשנה טובה (140,000 טון) התחילו החקלאים (לפני 7 שנים) לייבא בתי בד אוטומטיים שהם בעלי הספק קטום, ויעילות מיצוי השמן טובה מאד. היום יש כבר ברחבי יו"ש מעל 50 בתי בד אוטומטיים. (מחיר בית בד כזה היום - 3 מיליון שקל). בישראל יש שני בתי בד כאלה (בשפר ערבה בגליל התחתון ו"זיתי הגליל".
בתי בד אלו משנים את הנוף מאחר ובית בד אחד כזה מחליף 5 בתי בד ישנים, ולאחר מעולתו נוחר בגפת רק 2% שמן במקום 8% בבית בד ישן. הגפת נקנית ע"י צרכנים לחיסום הבתים בחורף, ולאחרונה גם ע"י מכוני תערובה.

שמן הזית:

	קנה טובה	שנה גרועה	+ שמן מאחסנה	סה"כ
סה"כ שמן זית בשנות	30,000	7,500	10,000	17,500
המתחלק לשווקים אלו				
צריכה מקומית	12,000	2,000	8,000	10,000
ישראל ורצועת עזה	2,000	1,500	-	1,500
ליצוא מזרחה	6,000	4,000	2,000	6,000
אחסנה לסבירה מזה ברוגה	10,000			

מסבלה זו נראה שחלק לא מבוטל מהשמן נמכר לייצוא.

המחיר לק"ג - יציב כל השנים : 1 דינר (היום 62 שקל).

אין בעיות שיווק, יש דרישה מתמדת לכמויות נוספות. (הביקוש בארצות ערב גדול מהייצור של יו"ש והם ייבאים מחו"ל).

איכות השמן חשובה מאד. בבתי הבד האוטומטיים מגיעים לאיכות טובה מאד, בגלל שטיפת הזיתים ונקיון קודם העצירה, ומן ריטול החור לעצירה יגרם להחמצת השמן.

אפשר ותשוב שמשרד הבריאות ידרוש פקות הגיניי וסניטרי של תהליך העצירה ונקיון השמן. ניתן לראות מנהונים אלה שכזני זיתי השמן הקיימים היום כ-25% של משקל הפרי הנאסף הופך לשמן זית לפכירה.

באם תווצרנה בעיות שיווק שמן זית מישראל למדינה קיימת תמיד אפשרות לייצא שמן לארה"ב, קנדה ודרום אפריקה.

בשנה האחרונה יצאו מפעלי הזיתים 3,000 טון זיתים לארה"ב, דרום אפריקה, אוסטרליה ועוד. הסיבה שלא יצאו יותר היתה חוסר פרי. היצואנים מוכנים ולא היתה שום מגבלה ליצוא כפול מלבד חוסר פרי.

<u>נטיעה של 10,000 ד' כל שנתיים</u> :

לאחר שלמדנו שענף הזית הוא בלתי, יציב ואינו צורך כמעט ימי עבודה ויכול לשמש כענף עזר לחקלאי, נוסיף עוד שישנם עשרות אלפי דונמים בישראל רבתי המתאימים למטעי זיתים בבעל או בהשקייה חלקית, ומרובר תמיד באזורים שיש בהם ממוצע רב שנתי של 450 מ"מ גשם בשנה , ובגובה של עד 650 מ' מעל פני הים, בכל סוגי הקרקע ואפילו באדמה שטחית מאד. שטחים אלה משמשים היום למרעה (לא לטוק היהודי) או כמחמי ערשים ובחה.

הכשרת שטחים אלו למטעי זיתים בקיבוד מכני אינה יקרה(שטחר ויכולות להיות רצועות רצועות אם יש צורך בכך).

לא המרעה ולא היער המלאכותי והטבעי כראיים יותר בשטחים אלו, מה עוד שמטיסת שטחים ומסירתם לחקלאים יהודים תהיה פתרון טוב להחזקת השטחים האלה.

משרד החקלאות בעזרת המוסדות המיישבים, הקק"ל והמחלקה לזית ובפקנבמנהל המחקר החקלאי יכולים להתארגן לנטיעה של 10,000 דונם בכל שנתיים , על מנת להבטיח ב-10 השנים הקרובות לשחות 50,000 דונם נטיעות חדשות של זנים מתאימים, מסתלות טובות, ובאגרוטכניקה נכונה ובמטע מתוכנן נכון עצוב העץ למסיק וכו'.

3/...

- -

סיכום

עוד ב-1970 ראה מטרד המקלאות ביו"ש את הצורך לכוון מה תהיה ההסעה ההדדית בין חקלאות ישראל לחקלאות יו"ש. מה ערוצו של מוק מודרני ליד מוק פריפיריבי ומה משמעו מכך. איך להכנן את מוק יו"ש ולכוונו כדי לא לעגוע בחקלאי ישראל מצד אחד, ואיך לקדם ולטפור על רווחת החקלאי המקומי מצד שני - מה שקראנו מוק מולים.

אפשר לומר שהה אחר 12 שנים שעמדנו במזימה וזה לא מעט הודות לצוות הישראלי המיוסן הסביר את המקומיים דובר בעצמו וידדע אף את בעיות מוק החקלאות בישראל, ומכאן לכוון אל הפתרון הנכון.

לדוגמה פתוח ענף הזית ביו"ש ועי"כ אי פתוח ענף הטובטרופיים או הגלעיניים ביו"ש שהיו מביאים לקשיים רבים . (ר' ענף הענבים).

אולם בענף הזית, אלא כמו בענפים אחרים, אין תחרות בין 2 המשקים. ויתנה אפשרות חובה מאד כאמור לפתוח הענף במצמיח, בכפרים ובקיבוצים.

לא נעלם מאתנו מה קרה אשתקד בענף האפרסקים והתנה בענף ההדרים. משבר כזה לא יכול לקרות לענף הזית מאחר שאת המצמן מטר לאחסן שנה או שנתיים וערכו נשמר. כן יש לו מוק עולמי ומחירים טובים ומובטחים.

יש לדעתנו לפתח ענף זה עכשיו ועתה. להכשיר שטחים, להפעיל המחקר, להכין מתילים מתאימים. קבלנו פניות מעזרות הקלאים פרטיים מסוגים וקיבוצים - ולכן ברור שההענות תהיה גדולה.

בברכה,

יורה ארצי
קמ"ט חקלאות

העתק: פרופ' עוהורילים - מנהל הרשות לתכנון
חיים צבן - קק"ל
מ. בן פורת - קק"ל
פרופ' מעון לביא -מר' זית וגפן -מנהל המחקר החקלאי
ד"ר יוסף בנטל - מנהל מרכז המטעים - "
פרופ' גד לוינשטיין - מנהל המחקר המקלאי.

כדאיות כלכלית

תחשיב לזיתי שמן - 1 דונם - בעל והשקייה חלקית
בשקלים במחירי אוקטובר 1981

		זיתים בעל-מסיק ידני תפוקה 250 ק"ג, % מיצוי שמן 25%				השקייה חלקית מסיק ידני - תפוקה 500 ק"ג % מיצוי שמן 20%		השקייה חלקית מסיק כימי. תפוקה 500 ק"ג % מיצוי 20%	
	יח'	כמות	מחיר יח'	ערך בשקלים	כמות	ערך בשקלים	כמות	ערך בשקלים
מיכון - עיבודי קרקע	שעה	0.7	165	115	0.7	115	0.7	115
הדברה (עין הטווס)	"	0.5	160	80	0.5	80	0.5	80
מסיק (ריסוס כימי)	"		200				1.0	200
ס"ה				195		195		395
עבודה - דימון	י"ע	0.25	180	45	0.25	45	0.25	45
הדברה	"	0.5	300	150	0.5	150	0.5	150
גיזום	"	1.25	300	375	1.25	375	1.25	375
מסיק	"		180	900	20,0	1800	2.0	360
ריסוס לפני המסיק	"		300				0.25	75
השקייה	"		180		1.0	180	1.0	180
סה"כ				1470		2550		1185
חומרים: גפרת אמון	ק"ג	50	2.9	145	50	145	50	145
אטלגן	"	3	1.5	45	30	45	30	45
הדברה	"	1.0	30	30	1.0	30	1.0	30
מלבורות	יח'	20	2	40	20	40	20	40
מים	מ"ק		1.5		200	300	200	300
אחרל	ק"ג		500				2.0	1000
ס"ה				260		560		1560
שונות וריבית				100		130		125
סה"כ הוצאות יצור				2025		3435		3265
הוצאות עיבור:								
מיסוס בברוסים	חיבה	15	1.5	22.5	35	52.5	35	52.5
הובלה למפעל	טון	0.250	135	33.5	0.6	81.0	0.6	81
עצירת הזיתים לשמן	ק"ג		50			403		403
הובלת השמן למחסן	טון	0.0625	150	9.5	0.120	18	0.120	18
סה"כ הוצאות לעיבוד			175.5	175.5		554.5		554.5
סה"כ ההוצאות				2300		3989		3819
הוצאות לעץ זית	עץ	20		115		200		191
הוצאות ליצור ושיווק	ק"ג	62.5	36.8			33.2		31.8
הכנסה מהשמן	"	62.5	50	3125	100	5000	100	5000
עודף ברוטו				825		1011		1181

* עצירת הזיתים נעשית בהתאמה לשמן זית על בסיס 1/12.

לא נכלל המן הוצאות הסיקה הקבועות.

יורה ארצי

חקלאות

יו"ש

המנהלהאזרחיביהודה ושומרון

משרד החקלאות

12.5.82

סכום ישיבה בין:

מגן שר החקלאות מיכאל דקל
קמ"ט חקלאות יו"ש - יורה ארצי

לאחר שיחה מקיפה במשרד החקלאות בירושלים בינואר 1982, וסיור ביהודה ושומרון בחודש מרץ 1982 התקיימה שיחה ב-12.5.82 בכנסת בירושלים וסוכם:

1. קמ"ט חקלאות יכין נמ"ט לדיון בסגל א' על נושא דימים לשמן, שמן זית ליצוא מזרחה ודהיקת יבוא (לישובים היהודים בגליל).

2. מגן השר יעביר דרך מר פוהוריליס מכתב לקמ"ט חקלאות על סכום "פורום השר" של תכנון משותף ישראל -יו"ש. (אחר קיום ישיבה עם רמ"א יו"ש, מר פוהוריליס וקמ"ט חקלאות).

3. מגן השר יעביר כל תכנית חקלאית לישובים היהודים באיו"ש תובא לידיעת קמ"ט חקלאות ולחוות דעתו (היום האישור לכך ניתן ע"י מרכז לתכנון בראשותו של מר פוהורקליס).

4. מגן השר יפעל עם ש.ח.מ לקביעת ישיבתמשותפת על קמ"ט חקלאות לברור סדרי עבודה ואחריות לישובים קהילתיים ביו"ש שיש להם ענפים חקלאיים (ולא מטופלים ע"י מח' ההתישבות של הסוכנות).

5. לקיים ישיבת ביוני 1982 במשרד מגן השר בנושא תכניות התישבות ביו"ש. קבלת כל המידע על התישבות קיימת והחלפת דיעות.

רשם: יורה ארצי

מלשלם

הלוא

הלוא

מלשלם

מרה

מר אינבל דן - סמן את המקלות

הקלטות-הגיש משרד החקלאות
יהודה שומרון
28 מרץ 1982
חקלאי הגיש

תחשיב לזיתי שמן - 1 דונם - בעל והשקייה חלקית
בשקלים במחירי אוקטובר 1981

	זיתים בעל - מסיק ידני תפוקה 250 ק"ג, % מיצוי שמן 25%				השקיה חלקית מסיק ידני - תפוקה 600 ק"ג , % מיצוי שמן 20%		השקיה חלקית מסיק כימי - תפוקה 600 ק"ג % מיצוי שמן 20%	
	היח'	כמות	מחיר יח'	ערך בשקלים	כמות	ערך בשקלים	כמות	ערך בשקלים
מיכון								
עבודי קרקע	שעה	0.7	165	115	0.7	115	0.7	115
הדברה (עין השוס)	"	0.5	160	80	0.5	80	0.5	80
מסיק (ריסוס כימי)	"		200				1.0	200
סה"כ				195		195		395
עבודה: דישון	י"ע	0.25	180	45	0.25	45	0.25	45
" הדברה	"	0.5	300	150	0.5	150	0.5	150
גיזום	"	1.25	300	375	1.25	375	1.25	375
מסיק	"		180	900	10.0	1800	2.0	360
ריסוס לפני המסיק	"		300				0.25	75
השקיה	"		180		1.0	180	1.0	180
סה"כ				1470		2550		1185
חומרים: גפרת אמון	ק"ג	50	2.9	145	50	145	50	145
אשלגן	"	3	1.5	45	30	45	30	45
הדברה	"	1.0	30	30	1.0	30	1.0	30
מלכודות	יח'	20	2	40	20	40	20	40
מים	מע'ק		1.5		200	300	200	300
אחרל	ק"ג		500				2.0	1000
סה"כ חומרים				260		560		1560
שונות וריבית				100		130		125
סה"כ הוצאות יצור				2025		3435		3265
הוצאות עיבוד								
שפוש בברוסים	תיבה	15	1.5	22.5	35	52.5	35	52.5
הובלה לשעל	טון	0.250	135	33.5	0.6	81.0	0.6	81
* עצירת הזיתים לשמן	ק"ג	1/12	42	210		403		403
הובלת השמן למחסן	טון	0.0625	150	9.5	0.120	18	0.120	18
סה"כ הוצאות לעיבוד		175.5		175.5		554.5		554.5
סה"כ ההוצאות		0		2300		3989		3819
ההוצאה לעץ זית	עץ	20		115		200		191
ההוצאה ליצור ושיווק	ק"ג	62.5	36.8			33.2		31.8
הכנסה מהשמן	ק"ג	62.5	42	2625	120	5040	120	5040
עודף ברוטו				325		1051		1221

* עצירת הזיתים נעשית בתמורת שמן זית על בסיס 1/12

ריק חקלאות
ביוש

60

שראל
זקלאות

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

הרשות לתיכנון ופיתוח החקלאות ההתישבות והכפר

תאריך: באייר תש"מ
באפריל 80

האוטונומיה באיזורי יהודה שומרון ועזה - בהיבט החקלאי

כ ל ל י

היצור החקלאי בישראל ביו"ש ובעזה יתנהל בתיאום מלא לתועלת כל הצדדים, כאשר כיווני הפיתוח החקלאי בישראל והאוטונומיה יהיו משלימים זה את זה לפי היתרונות היחסיים של כל אחד מהאיזורים.

א באותם ענפים המתוכננים כיום או כאלה שיהיו מתוכננים בעתיד, רצוי תיאום בין המתכננים הישראליים לבין מוסדות האוטונומיה כדי למנוע פגיעות הדדיות ולהבטיח מערכת מחירים מקסימלית לחקלאי כל הצדדים.

ב היצוא החקלאי

במטרה להבטיח פיתוח שווקים בחו"ל וקבלת תמורה מכסימלית מהשווקים עבור יצוא תוצרת חקלאית, מתבצע היצוא החקלאי מישראל בעיקרו באמצעות מערכות שיווק מרכזיות כגון: אגרסקו, מועצת פרי הדר, וכו'.
לצורת שיווק זו יתרונות רבים הנובעים מיתרונות לגודל, יכולת תמרון רבה יותר בשווקים, יכולת להשפיע על רמת המחירים בשוק, קידום מכירות, וכו'. במסגרת זו חל איסור כמסגרה החוק על יבוא פרטי של מיני תוצרת חקלאית.
על מנת לשמור על יתרונות אלו יש להבטיח שהיצוא לחו"ל של תוצרת חקלאית יעשה בצינורות שיווק משותפים ובאותם תנאים כמקובל בישראל.
צורת שיווק זו תשרת את חקלאי ישראל ואת חקלאי האוטונומיה.
על מנת להבטיח את האינטרסים של החקלאים באוטונומיה מוצע שתינתן להם נציגות בגופים המשווקים (אגרסקו מועצת פרי הדר וכו').

על מנת להבטיח מניעת הפצת מזיקים מחלות בענפי החי והצומח יש להבטיח שכל החוקים והתקנות בנושאי הגנת הצומח ווטרנריה הן באשר להסגר כלפי מדינות חוץ והן מבחינת פעולות פנים ארציות יופעלו גם בתחומי האוטונומיה וכגבולותיה.

המדובר בחוקים כגון חוק הגנת הצומח, פקודת בע"ח פקודת בריאות העם והתקנות שהוצאו מכוחם ושמסדירות את דרכי הפיקוח וההסדר ביבוא בעלי חיים וצמחים, דרכי שימוש בחומרי הדברה, בשמדת בע"ח וצמחים נגועים, מלחמה במגפות, העברת בעלי חיים מאיזור לאיזור פעולות חיסון ומניעה ו.

הפעלת חוקים ותקנות אלו בתחום האוטונומיה הכרחית בתנאים של מעבר חופ של אנשים סחורות, תוצרת חקלאית שלבעלי חיים בין ישראל לאוטונומיה. על מנת להבטיח יעילות בתחום זה מוצע שהשירותים הווטרינריים ושרות הגנת הצומח של האוטונומיה יהיו בקשר הדוק ובשיתוף פעולה עם הגופים המקבילים בישראל באמצעות ועדת תיאום משותפת.

יש לקבוע ולהסדיר את איזורי וזכויות הדייג ודרכי תפעול שרות הדייג (חופי עזה) על מנת למנוע הפרעות הדדיות בין הדייגים לתועלת הצדדים ולמניעת ניצול יתר של שדות הדייג.

S. POHORYLES - MINISTRY OF AGRICULTURE

May 1980

DEVELOPMENTAL PATTERNS OF ECONOMIC INTERRELATIONSHIP BETWEEN ISRAEL AND SGA (AC)

1. Cooperation Principles

A system of integrated economic relationships functions between the economy of Israel and the economies of Judea, Samaria and Gaza. This integration is an outcome of both the geopolitical situation and the integrative endogeneous trends which underline the economic development of the territories involved.

The above fact implies an attitude of economic cooperation between Israel and the SGA (AC) under peace conditions. This attitude must be established upon utmost coordination in economic development policy and in orienting the pattern of future relationship in the economic sphere. In other words, it should be aimed that no artificial obstacles are raised between the two economies, which will have an disintegrative effect, such as import duties, ban on free transition of people and goods (including manpower), restrictions on monetary and investments transfer, different currency systems, etc. It ought to be absolutely clarified that the lack of such administrative obstacles does not essentially affect the nature of economic autonomy to any extent - just as their existence would not make the Autonomy any stronger.

Another principle which derives from the specific relationship between Israel and the SGA (AC) is the mutual non-interference approach, whereby one economy will not apply any measures which may be to the detriment of the other. In addition the benefits gained by one economy from international relations will be automatically granted to the other.

Such economic coordination enables to achieve advantages to scale, mainly in infrastructure projects, along with rational utilization of resources available to the two economies.

In the framework of economic coordination the scope of agricultural planning should also be dealt with. The purpose of agricultural planning in this context is to benefit from the relative advantages of each economy, whilst maintaining a balance between supply and demand.

Thus, the strategic object is to establish an economic model which will integrate maximum economic autonomy with maximum common sense.

2. Macroeconomic Interrelationship:
Socioeconomic Autonomy and Horizontal Integration

It is generally accepted by economists that cooperation is a superior factor in development and that an autarkial approach in our era cannot be rational and successful. It seems to be economically inefficient to promote today a system of economic relations which will be based on economic desintegration and separation.
The macroeconomic interrelationship between Israel and SGA (AC) will be based on horizontal integration of macroeconomic objectives such as system duties, fiscal and monetary system, export-import relations, free migration of commodities, services, labour and capital.
Organically, the development of the resource base and infrastructure (roads, electricity, transportation, telecommunication, ports facilities,etc.)- currently maintained as an integrated unit - should be mutually developed for the common benefit.

3. Intersectorial - Vertical - Cooperation
The significance of such an approach is the maximum extension in the autonomy scope of the domains of various economic sectors such as agriculture, industry, services, commerce, etc.
On the ground of experience accumulated since 1967 concerning mutual adjustability of agricultural production in Israel, Judea, Samaria and Gaza, it can be concluded that an unconflicting development of agricultural production in Israel and the SGA (AC) can be achieved by coordinating the agricultural production of the parties to be supplementary of each other. The major concept of such coordination is to draw maximum benefit of the relative regional advantages and to properly regulate between local demand and export marketing.
Within this framework the responsible Autonomy Authorities will decide on crops production level, crop variety, cultivation methods, support policy, investments, extension and research. The SGA (AC) will also be authorised to handle all subjects related to rural planning, development of rural services systems, infrastructure as regards supplies of agricultural inputs, credit, marketing facilities, and cooperative services. The SGA (AC) will also be entitled to conduct infrastructure works for handling local agricultural produce.

If the mutual interrelations are neglected, the SGA (AC) economy will remain an unviable entity that lacks any development potential and selfsubsistance.

In order to maintain the open borders, there must be a complete coordination of custom rates and other import duties between Israel and the SGA (AC). There also must be a coordination of indirect taxes to avoid gaps which will cause discrimination of one party against the other.
Paralelly, a broad monetary coordination is also imperative, including the determination of liquidity rates, ban procedures and foreign currency regulations. Integration in this context constitutes an universal solution to overcome development constraints.
It is also proposed that the SGA (AC) be authorized and responsible for the management of the budget.

Another important issue of cooperation is a clear geographical definition of fishing rights for the autonomy territories (the Gaza coast).
It should be worked out including the proper operation of the fishing zones to avoid a situation of mutual disturbances between Israeli and Autonomy fishermen, as well as to avoid excessive fishing.

In order to prevent the spread of pests and diseases in livestock and crops - there must be an enforcement of all laws and regulations concerning plant protection and veterinary, with regard to both quarantine of certain agricultural imports at border points and inter-country control activities. Enforcement of these laws should also apply to the autonomy territories.
The wide range of plant protection and veterinary laws include the Plant Protection Law, the Livestock Law, the Public Health Law, etc., all of which legalize and validate the control measures for livestock and plants, and determine norms for the use of insecticides and pesticides, extermination of affected livestock and plants, control of epidemic diseases, livestock transfer, vaccination, etc.
The enforcement of the above laws under the jurisdiction of the Autonomy is imperative for achieving a controlled migration of people and goods, livestock and other agricultural produce, between Israel and the SGA (AC). To guarantee efficiency in this field, it is proposed that close contacts and cooperation are maintained between the veterinary and plant protection services of the Autonomy and those of Israel.